

Uprava: Kopitar-
jeva ulica šte. 6.

Dunajska vremenska napoved: po nevihtah hladno in spremenljivo vreme, daljša doba slabega vremena s severozapadnimi vetrovi.

† Škof Fr. Uccellini

Včeraj, 1. junija, zjutraj je umrl na otoku Lopudu v Dalmaciji kotorski škof Frano Uccellini, starost jugoslovanskih škofov, v starosti 90 let.

Pokojni cerkveni knez in književnik je bil rojen 2. avgusta 1847 v Lopudu pri Dubrovniku. Gimnazijske študije je dokončal v Dubrovniku, teologijo pa v Zadru. Kot kaplan je služboval v Osljemju, nato pa je poučeval teologijo v Zadru, kjer je postal profesor, leta 1893 pa rektor. Leta 1894 je bil imenovan za upravitelja kotorske škofije, še istega leta pa posvečen v dubrovniškega škofa. L. 1895 je bil imenovan za škofa v Kotorju. Njegovo glavno knjižno delo je prevod Dantejeve Komedije pod naslovom »Divna gluma« v stilih.

Zaradi svojega protitalijanskega stališča je pokojni škof prišel v spor s cesarsko-kraljevim namestništvom, ki se je borilo proti narodnemu jeziku v cerkvi in šolah. S svojega sedanjega mesta se je umaknil 5. oktobra 1933 na Lopud. Prvo, kar je storil v svojem rodnem mestu, je bila ureditev grobnice. Že mnogo prej, preden je prišel na Lopud, je prenehal pridigovati, na Lopudu pa je zopet začel in je imel ravno pretekli tork predigo o brezsmrtnosti duše. Pred 10 dnevi ni še nihče opazil nikakršne spremembe v njegovem življenju in zdravju. Relativno se je dobro počutil ter se je redno sprehajal in obiskoval cerkev. Po tem času pa se je začel pritoževati vled zdravlja in predvidel, da bo nastopila smrt. Pred 4 dnevi se je njegovo stanje precej poslabšalo in noč od nedelje na ponedeljek je prebil brez spanja. Šele v ponedeljek dopoldne je zaspal, popoldne je poklical k sebi dubrovniškega franciskana, profesorja Urbana Tahija, ki mu je podelil sveti zakrament. Po nepretrganem spanju 6 ur je zarana izdihnil brez znakov agonije v 90. letu svojega življenja.

Krojač Nieto — „hudič Albacete“

Doživljaji Slovenca Jermána v španski državljanski vojni

Dne 25. julija so prišle prve rdeče predstave v Albacete, kjer sem, kot sem v prvem članku navedel, imel v najemu eno največjih kavarn v mestu. Ne bom mogel popisati vse sirovosti in vse krvočnosti, ki so se posebej prvih 14 dni v mestu dogajale, ker mi spominjajo tonejo v krvi in vsakdanjem strahu. Do zadnjega, ko sem moral Albacete zapustiti — pred par tedni komaj — ni bilo v to mesto še nobenega inozemskega častnika, vsaj opazil ga nisem. Zato je vse, kar pripovedujem, večidel javnemu mnenju še neznan. Prva zrtva, ki je v Albacete padla, je bil 23letni zdravnik, ki se je ravno peljal k nekemu bolniku. Pred policijskim poslopjem so ga naenkrat milicijski zadržali, ga vrgli na cesto in ga z drogom zastave dobesedno preluknjali. Bil sem priča tega strašnega dogodka in še danes slišim živalske vpije rdečih tolp, ki so se napajale od prvih še toplih curkih nedolžno prelite krvi. Kakšna ironija. Na drogu, s katerim so ga prebadali, je visela rdeča zastava, na njej pa geslo proletarijata: Enakost, Svoboda, Bratstvo!

Prvi pokolji — „Viva Russia“

Zatem je legla čudna, strašna, zlo obetajoča tišina nad vse mesto. Otopeli smo čepeli po svojih stanovanjih in čakali, kaj pride. Živci so nam vsam trepotali. Smrtni molk je trajal do kakšne 5. ure popoldne. Potem so zamolklo padle prve salve iz pušk, ki so nepopisno odmevale po mestu in po arcih. Toda bile so v nekem pogledu odrešitev, boljše kot ta smrti molk. Sedaj smo vedeli, da se je smrtni ples začel. Živci so popustili. Milicijski so čez dan polovili vse, ki so jih imeli na listi zapisane kot »velevrednjake«, to je vse duhovnike, advokate, zdravnike, kulturne delavce, lastnike trgovin in podjetij ter vse one, ki so svoje dni sodelovali v režimu generala Primo de Rivero, ter jih odpeljali v vladno poslopje. Ob 5. popoldne se je začelo čiščenje. Zaporedni strelji iz pušk, ki so jezo odjeknili po mestu, so nam oznanili, da so ti ljudje bržkone že vsi mrtvi. Takoj potem se je sprostil po mestu sam satan. Iz cerkva in samostanov so svignili zublji plapolajočega ognja, drhal, ki je tekala po ulicah, je divje rjevala. Do prvega splošnega klanja je prišlo v poslopju Kazine, kjer so se nameščenci na dogovorjeno znamenje vrgli na lastnike in elane igralnice ter jih poklali, če niso mogli pobegniti. Mi minulo pol ure in Kazina je bila v plamenih. Ogenj se je potem med divjim tuljenjem množice širil tudi na sosedna poslopja. Prvi pokolji v Kazini je zahteval 150 smrtnih žrtev. »Viva la Libertad«, »Viva Russia« so vpile množice, ki so valovale po ulicah in sevale okrog sebe trepet in razdejaje. Ker je moje stanovanje poleg vladne palače in v neposredni bližini Kazine, sem prvo prelivanje krvi na debelo gledal z lastnimi očmi in ga imel strašen privilegij gledati tudi vse pozneje, še mesece. Inozemci smo morali oviti okrog rokava trak v državnih barvah. Ker je jugoslovanski enak francoskemu, so me imeli splošno za Francoza in sem se zato lažje gibal in tudi takoj dobil posebno legitimacijo, ki so jo rdeči dajali inozemcem, da jih milice niso pobijale.

Revolucionarni odbor „Passeito“ — Na sprehod

Šele proti večeru, ko se je počestna drhal zdvijala in v krvi poravnala obračune s svojimi osebnimi ali političnimi nasprotniki, so vkorakale v mesto redne rdeče čete. Najprej so morale mesto gasiti, ker sicer bi jim bilo zgorelo. Gasili so vso noč in šele proti jutru so požare omejili. Šest cerkva, pet najlepših in največjih palač v mestu je bilo popolnoma porušeni. Manjših hiš sploh nismo šteli. Gasilci so imeli najtežji posel. Drhal jih je s kamenjem in z revolverji odganjal. Ko so požar zaustavili in je ropanje in plenjenje ter streljanje posameznih že ponehalo, je bil ustanovljen pokrajinski revolucionarni odbor, ki je prevzel vrhovno oblast. Toda sedaj se je šele začel pravi teror, ki ga vse življenje ne bom mogel pozabiti, tako strašno je legel na moje dušo. Revolucionarni odbor je popoldne izdal proglas na ljudstvo, zvečer pa se je vrget na svoje edino delo, na lov za političnimi nasprotniki. Že isti večer jih je bilo veliko are-

Dr. Stojadinović o odnošajih s skandinavskimi državami

Belgrad, 1. junija. AA. Dr. Stojadinović je dal za liste tole izjavo:

Trgovinska pogajanja s skandinavskimi deželami, Dansko, Švedsko in Norveško ter sklenitev trgovinskih pogodb z njimi pomeni nadaljevanje že prej začete trgovinskega političnega programa, ki v glavnem sestoji v tem: v poiskanju novih doslej še neizrabljenih tržišč za naše blago, v pošiljanju našega izvoza vse bolj v smer svobodnih deviznih držav namesto dosedanje pretežno klirične orientacije. Ta akcija se je začela že lani pri pogajanjih z Anglijo, nadaljevala se je s Holandsko in USA, kar je še v teku, zdaj se je pa končala s skandinavskimi državami. Zdaj se lahko mirneje prepustimo izgradnji zvez z državami bližnjega in daljnega vzhoda po eni strani in z državami Južne Amerike po drugi strani. Pred očmi imamo predvsem naše velike dobavitelje surovin, bombaž in drugo, nasproti katerim smo bili doslej neprestano pasivni, razen tega smo jim pa plačevali še v devizah.

S skandinavskimi državami nismo imeli doslej nikakih zvez, ne kulturnih, ne gospodarskih. Tudi če smo imeli s kakšno izmed njih kaj gospodarske izmenjave, smo bili redno bolj ali manj nasproti njim pasivni. Zato je bil skrajni čas, da se vendar že začne boljše urejevanje tako gospodarskega kakor tudi kulturnega razmerja do teh držav. Cilj je mogel biti samo eden: zvišanje obojestranske medsebojne trgovine na kar najvišji nivo in zagotovitev plačilnega prometa na devizni osnovi. Kot sredstvo za doseg tega cilja ima služiti delno izvajanje našega nadzorstva uvoza v skandinavske države, kar naj ima za posledico uravnoteženost medsebojnega uvoza in izvoza, delno pa boljše organizacija tako našega izvoza kakor prekomorskega prevoza.

Od treh skandinavskih držav smo za zdaj sklenili trgovinsko pogodbo z Dansko in Švedsko. Pri Norveški smo pa ta trenutek še opustili reden dogovor in smo se zadovoljili za vsestransko izmenjavo podatkov o izvajanju našega nadzorstva na norveški izvoz in organizaciji obojega izvoza.

Nasprotno sta pa pogodbi z Dansko in Švedsko izdelani na široki osnovi, od katerih prva ureja oboji plačilni promet in vprašanje kontingentov za izvoz naših pridelkov na Dansko, kakor je bilo to že objavljeno, ker je ta dogovor pred kratkim stopil v veljavo; drugi pa določa razen političnega prometa tudi vse druge določbe redne splošne pogodbe na osnovi največjih ugodnosti. Storjen je nov napot v smislu začasnega sodelovanja z državama svobodnih trgovinskih režimov vsaj tam, kjer je to za zdaj nemogoče, čuvajoci pri tem skrbno vsa svoje pridobljene gospodarske postojanke z državami, s katerimi smo bolj ali manj združeni v trgovini.

Domači odmevi

S čim so agitirali proti proslavi majniške deklaracije

V Ljubljani se je že dolgo govorilo, da bodo jenesarji in »nacionalisti« bojkotirali proslavo majniške deklaracije ne le radi svojega načelnega protislovenskega stališča, ampak tudi radi strankarske oportuniteti, češ, da imajo »nacionalisti« danes v svojih vrstah ves tisti protislovenski element, ki je 1917 najhuje besnel proti majniški deklaraciji, to so Nemci in v glavnem nemčurji. Tem se jenesarji ne smejo zameriti, saj tvorijo po Stajerskem njihovo glavno politično oporo in so se v času Živkovičeve diktature izkazali kot sijajni politični valpeti in preganjevalci slovenskega ljudstva.

Izkazalo se je, da so te govorice bile žal resnične. Jugofašisti so se v resnici ponizali tako globoko, da licitirajo s takšnimi protinacionalnimi instinkti onih zaslepljenec in odpadnikov, ki mrzijo vse, kar je slovensko in jugoslovansko in še vedno pričakujejo razbitje naše države Bog si ga vedi od kod. — Včeraj se je oglašil v našem uredništvu izrazit in odkritosrčen »jugoslovenec«, ki je bil pri pogrebu pok. Ludovika Plavšaka pri Sv. Jurju ob Taboru. Pokojni je bil izmed krajevnih pravkov JNS, zato se ga je naš informator tudi udeležil. Toda vse ogoren nam je pripovedoval, da je zvedel na pogrebu in iz razgovora z odhodnimi prebivalci, da se po Stajerskem, zlasti pa med nemčurji govori, da se JNS zaradi tega noče in ni hotela udeležiti proslave majniške deklaracije, ker je dr. Korošec s to deklaracijo Slovence prodal Srbom in za to dobil lep denar. Slovenci bi pod Avstrijo mogli dobiti lepo avtonomijo, toda srbofil Korošec je Avstrijo in Slovence izdal. S tem agitirajo nemčurji in pristaši JNS med kmeti tudi po Savinjski dolini, računajo na to, da imajo »nacionalisti« največ pristašev med Nemci in nemčurji.

Tako so bile vloge nacionalistov res krasno razdeljene: Tisk JNS se je spodbikal nad deklaracijo, češ, da ima »enožolt« okvir. To je bilo prearajeno za Belgrad in za Srbe, češ: pogledite nas, kako strunne unitariste predstavljamo. Na terenu, v domači politični agitaciji pa so med svojimi pristaši rovarili proti proslavi deklaracije, hujkajoč proti dr. Korošcu, da je z majniško deklaracijo Slovence izdal Srbom.

K tej popolni sliki naših jugofašistov bi le to pripomnili, da bi bila dolžnost oblasti, da poizve za imena takih agitatorjev in enkrat za vselej napravi konec tem nemoralnim in protidržavnim hujkarijam, ki jih izvestni del pristašev tudi same JNS ne odobrava in odločno zavrača.

K vprašanju kmetijskih dolgov

Belgrad, 1. junija. AA. Gospodarsko-finančni odbor ministrov je na svoji seji 26. maja t. l. razpravljal o vprašanju, ali se č. 7 uredbe o likvidaciji kmetijskih dolgov nanaša tudi na osamljene denarne zavode in je izdal tale sklep:

Osamljene banke ali trgovske banke ali trgovske obrti, ki so se na dan, ko je stopila uredba o likvidaciji kmetijskih dolgov v veljavo, razen z drugimi bančnimi posli ukvarjali tudi s sprejemanjem hranilnih vlog, lahko pridejo pod pojem denarnega zavoda iz č. 7 uredbe, toda ne morejo se okoristiti z ugodnostjo o državni odškodnini iz č. 10 točke 2 te uredbe.

Na podlagi tega odloka bodo vsi osamljeni denarni zavodi, ki jih ta odlok obsega, mogli izročiti Privilegirani agrarni banki svoj poljedelski portfelj po določilih uredbe in po obrazcih, ki jih banka predpiše. Rok za predložitev tega portfelja poteče 31. avgusta t. l.

Iz noče dati bencina v avto. »Presidente Ovilio« je brez besede vstal, šel ven iz urada, mi za njim. Šel je do bencinskega tanka, dvignil revolver in pogljal kroglo v glavo uslužbenca ter se hladnokrvno vrnil nazaj v svojo sobo. Od takrat ga imenujejo »Hudič iz Albacete«. Krojač Ovilio je tako divje pretakal kri po Albacete, da ga je Largo Caballero sam imenoval »mesarja ljudskih množic« in da si je prepovedal, da bi ta zverina kdaj z njim v Madridu še telefonično govorila. Če so svoji na smrt obsojeni k njemu prihajali in ga prosili za milost — tudi jaz sem bil parkrat na takšni poti — iz njegovih ust nismo slišali nič drugega kakor zamolkli: Ne! Krojač Ovilio je še danes gospod Albacete v kolikor tam ne poveljuje boljševiški general Kleber.

Smrt 650 „Guardio Civil“

Revolucionarni odbor je odprl vse ječe ter pustil na svobodo najhuje zločince. Kot da bi spustil divje zverine na brezbrabne žrtev. Dal je poloviti na tisoče meščanov in jih potem v »snoptih« trebil. Najhuje pa je morda postopal z orožništvom »Guardio Civil«. Teh je bilo v Albacete vsega 650. Vsi so bili na smrt obsojeni. 14 dni jih je držal v orožniški vojašnici, potem jih je poslal v Cartagena, kjer so jih poslali na trgovsko ladjo ter jih, po dva in dva skupaj zvezana, odpeljali na visoke morje ter jih žive pometali v vodo, milicijski pa so v vodo na nje streljali. Tako so umrli junaki od »Guardio Civil« v Albacete. Veliko častnikov sem osebno poznal. Saj so zahajali redno v mojo kavarno.

S strojnicami po ujetnikih

Revolucionarni odbor je postrelil vse nekdane pristaše Primo de Rivero. Samo dva sta ostala. To sta Indalecio Prieto in Largo Caballero. Oba

Belgrajske vesti

Belgrad, 1. junija. m. V kabinetu finančnega ministarstva je bila danes dopoldne seja ministrskega gospodarsko-finančnega odbora, na kateri so pretresali osnutek zakona o elektrifikaciji države.

Belgrad, 1. jun. m. Od včeraj se mudi v Belgradu državni politični podtajnik v turškem zunanjem ministarstvu v Ankari Numan Rifad Memendoglu.

Belgrad, 1. jun. m. Dne 6. junija bodo blagoslovili prostore novega belgrajskega veleposlaništva. Na zemljišču so si rezervirale za zgraditev paviljonov prostor države Francija, Českoslovaška, Rumunija in Italija.

Belgrad, 1. jun. m. Nocoj je odpotoval v Zenevo na zasedanje mednarodnega urada dela socialni minister Cvetković. V delegaciji, ki potuje z njim, je tudi generalni tajnik Zveze industrijcev v Ljubljani dr. Adolf Golia.

Belgrad, 1. junija. m. Predsednik poljske Narodne banke Byrka, ki je prispel včeraj v Belgrad, se je davi odpeljal na Oplenac. Popoldne je Byrka sprejel predsednik vlade dr. Stojadinović.

Vlagateljem pri bivoši Poštni hranilnici na Dunaju

Belgrad, 1. junija. m. Poštna hranilnica je pred dnevi opozorila vlagatelje bivše Poštne hranilnice na Dunaju, ki so pravočasno, to je do dne 10. septembra 1929, priglasili svoje terjatve, naj ji do 5. junija t. l. sporoče podatke, na podlagi katerih jim hoče izplačati vloge. Opozarjamo društva, ustanove, podjetja, zasebnike, ki imajo pravico do izplačila kot pravni nasledniki posebno tistih bivših vlagateljev na tekoče račune, ki so spremenili svoje ime, likvidirali, se fuzionirali itd., da prekrbne potrebne dokaze in jih pošljejo čimprej Poštni hranilnici v Belgrad skupno z drugimi podatki.

Prostovoljci denar mesto — zemlje

Belgrad, 1. junija. m. Vojni in kmetijski minister sta danes izdelala osnutek zakona o poplačanju vojnih prostovoljcev z obveznicami namesto z agrarno zemljo ter o najetju posojila za končno izsušitev in naselitev pančevskega močvirja. Prednji zakonski osnutek določa, da bodo prostovoljci lahko namesto brezplačne zemlje v smislu določil člena 3 zakona o prostovoljcih z dne 31. avgusta 1927 s spremembo istega zakona z dne 18. decembra 1930 dobili, če bodo to hoteli, in to prostovoljci-borci nominalnih 50.000 Din prostovoljci-nemorci nominalnih 30.000 Din 4% obveznice Privilegirane agrarne banke. Obveznice, za katere bo jamčila država, bodo lahko dobili: prostovoljci, ki se niso dobili brezplačne zemlje, prostovoljci, ki so zemljo dobili, a so bili oproščeni naselitve po čl. 5 zakona o prostovoljcih, prostovoljci, ki so zemljo sicer dobili, niso se pa nanjo še naselili v roku, ki ga določa čl. 5 zakona o prostovoljcih. V kolikor pa bo še na razpolago zemlja, se bo ta dala prostovoljcem-kmetom. Osnutek določa poplačilo za kmetijskega ministra za najetje posojila pri Drž. hipotekarni banki do najvišjega iznosa 120 milijonov Din za končno izsušitev in naselitev pančevskega močvirja.

Smrtna nesreča v tovarni

Marihor, 1. junija. Danes okrog pol 14 se je v Hutterjevi tekstilni tovarni zgodila tragična nesreča, ki je zahtevala človeško življenje. Predilniški mojster Ivan Gizej je po lastni ne previdnosti prišel v transmisijo in dobil smrtne poškodbe. Cizej je hotel spraviti gonilni jermen s transmisije, da bi ustavil stroj. To delo je doslej redno opravljal brez vsake neizgode navaden delavec, ki pa je včeraj zbolel in ga je hotel zato danes nadomestiti mojster sam. Jermen pa ga je nenadoma zagrabil za suknjico in ga potegnil v transmisijo. Nesrečna je parkrat zasukala okrog in ga nato treščila ob tla. Zadobil je strašne poškodbe. Levo roko mu je popolnoma odtrgalo od telesa, obe nogi zdrobilo, zlomilo hrbtnico in poškodvalo glavo. Reševalci so ga takoj prepeljali v bolnišnico, kjer pa je takoj umrl. Zapušča tri odrasle otroke, ki so vsi zaposleni v Hutterjevi tovarni in soprogo, ki se trenutno zdravi v Dobrni.

Nocoj ponoči ob 2.30 je potoval skozi Marihor naš vojni minister general Marić na povratku iz CSR. Na marihorskem kolodvoru sta ga pozdravila namestnik poveljnika mesta polkovnik Cordaš in adjutant poveljstva kapetan Pušlja. Smrtna tovarniška nesreča

sta bila pod Primo de Riverom v visokih časteh. Oh kako mnogokrat sta ta dva »proletarcev« skupno z »diktatorjem« popivala v Albacete ter razbijala šampanjske steklenice. Danes se jima zopet dobro godi. A vsi njihovi nekdajni somišljeniki so šli na »passeito«, na sprehod, ali pa so popadali od strelcev mlečnobobih fantalinov in podivjanih žensk. Naj povem še o zločinu, ki ga od blizu poznam, saj so je zgodil v hiši, kjer sem tudi jaz stanoval in imel kavarno. Dopoldne ob desetih so milicijski enostavno vdrli v banko (Banca di Bilbao) ter za pisalo mizo ustrelili ravneljake. Popoldne so aretirali tri njegove sinove, etare od 17 do 22 let. Z avtomobilom smo drveli v Madrid, da bi od osrednje rdeče vlade izprosili milost za te tri mladeniče. V Madridu nas niso sprejeli. Ko smo se vrnili, smo prišli do pokopališča, kjer so ravno pokopavali dva od trojice. Tretji je bil obsojen na dosmrtno ječo, ki pa je trajala samo tri dni, kajti na povelje »Rdeče pomočje« so tolpe ječo naskočile ter ujetnike pobile, kolikor jih ni s strehe ječe same postreljala rdeča milica. Nekaj so jih »rešili« Odpeljali so jih na letališče »Los Llanos«, kjer so jih postrelili brez nadaljnjeje.

Zvečer pa se je ta drhal, ki je čez dan ropala in morila, sestajala v moji kavarni. Z lastnimi rokami sem jim moral strelci in poslušati njihove enične razgovore o umiranju njihovih žrtev. Kako rad bi bil planil na te zločince, ki so mi mesto denarja šestkrat ponujali tudi dragocenosti, ki so jih pobrali s trupel svojih žrtev. In »Viva Russia« se je razleglo po mojih prostorih...

Ernest Jerman.

Zemunska vremenska napoved: Oblačnost bo narasla po vsej kraljevini, zlasti na zapadni polovici in v severnih krajih, kjer bodo nevihte in dež s plohami.

Slovenija je dostojno proslavila jubilej majniške deklaracije

Slovensko dekle v narodni noši pripenja šopek ministru dr. A. Korošču

Foto Pavločič, Ljubljana

Cerklje na Gorenjskem

Ze ves teden so fantje in dekleta pripravljali, kljub obilnemu delu na polju, da bodo dostojno proslavili ta slovesni dan. Na predvečer so po vseh gorah in po vseh vaseh zažareli veličastni kresovi. Še lepše pa je zažarela nedelja v vsej svoji pisani krasoti. Preko cvetočih travnikov in polj so se vile dolge vrste zastavnih gorenjskih fantov in brhkih deklet v pestrih narodnih nošah, dalje konjeniki, okrašeni na stari gorenjski način, ter kolesarji z zastavami in šopki. Vsi so hiteli v Cerklje, od vseh strani in iz vseh vasi, da kot skupna cerkljanska družina manifestirajo svoje veselje nad zgodovinskim narodnim dejanjem. Z zbirališča konec vasi se je okrog dveh razvil dolg pisan sprevod, ves lesketajoč se v pisanih narodnih nošah, okrašen s cvetjem in zastavami, ter krenil s petjem in godbo najprej v cerkev k šmarnični pobožnosti. Po šmarnicah se je razvil sprevod po vasi. Na čelu sprevoda so jezdili konjeniki v narodnih nošah, za njimi godba in gasilci, nato deklice v belih, plavih in rdečih oblekah, za njimi fantje v belih srajcah in modrih hlačah; najbolj čudovit pa je bil pogled na dolgo vrsto pestrih narodnih noš, moških in ženskih, ki so prepevale narodne pesmi. Sprevod je zaključil občinski odbor in ljudstvo. Edino šola se proslavi iz nerazumljivih razlogov ni udeležila. Končno se je ves sprevod zbral okrog okrašenega govorniškega odra s slikami Nj. Vel., kralja Petra, dr. Jan. Ev. Kreka, kneza namestnika Pavla, ministra dr. Antona Korošca ter bana dr. Natlačena. Slavnostni govornik je bil banovinski zdravnik dr. Joža Bohinec. Sledile so deklaracije in petje cerkljanskega zbora. Končno je godba zaigrala državno himno in himno »Hej Slovinci«, ki so jo peli vsi udeleženci. Program se je nato nadaljeval in zaključil v dvorani društvenega doma z lepo naštudirano zborna deklaracijo deklet v narodnih nošah ter z igro enodejanko »Naša pravda«. Navdušenje je priklopelo do vrhunca ob koncu igre, ko je vsa dvorana kot iz enega grla zapela slovensko himno.

Cerknica

20 letnico majniške proslave smo tudi pri nas na slovesen način proslavili. V soboto zvečer so vse vasi zažgale kresove, ki naj bi naznanjali velepomembno slavnost naslednjega dne. Zlasti kres, ki so ga zažgali fantje Prosvetnega društva vrh Slivnice, je bil daleč viden. Tudi topiči in rakete so naznanjale slovesno razpoloženje. V nedeljo po deseti maši pa je stopil na okusno okrašen govorniški oder šolski upravitelj g. Skubic Vinko in v lepih besedah orisal pomen tega važnega dogodka za nas Slovence in vso Jugoslavijo. Fantje Prosvetnega društva so zapeli nekaj pesmi, vso slovesnost pa je zaključila gasilska godba z državno himno.

Dolenja vas

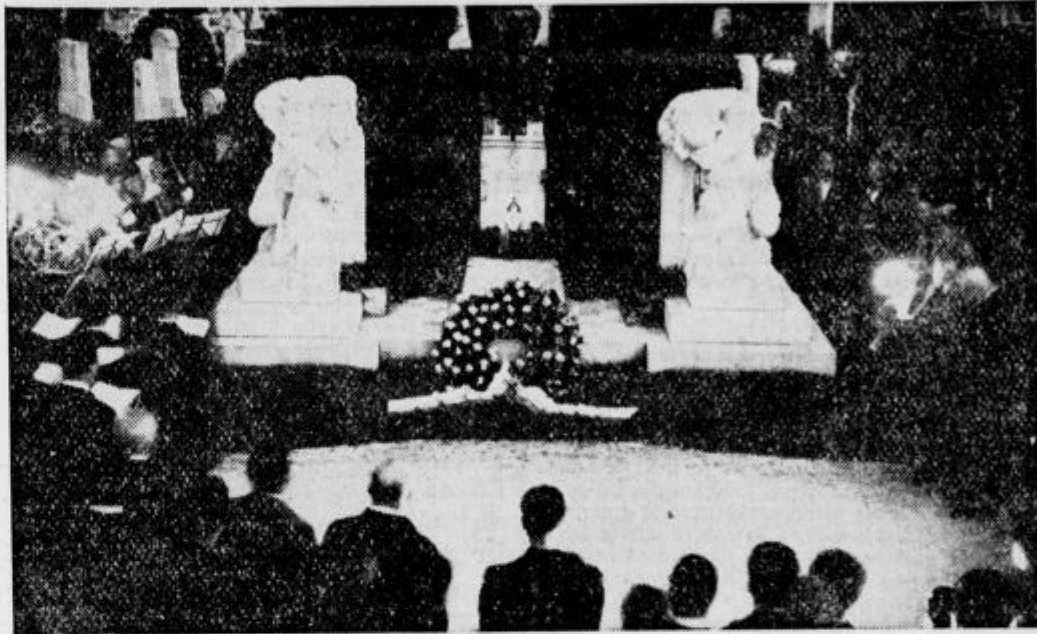
Proslava majniške deklaracije se je pri nas vršila zelo slovesno. Na predvečer so zažareli kresovi na vseh straneh in po vseh vaseh, a najlepši je bil kres 1100 metrov visoko na »Stenah«, tako zvan ribniški svatje. Videl se je kot zvezda. Ves večer so odmevali topiči, vmes pa petje in vriskanje veselo razpoloženega naroda. Na nedeljo večer v mraku se je pa začela proslava ob električni razsvetljavi pred razsvetljenim občinskim domom. Mogočen zbor je krepko zapel v majsko noč domorodno pesem, nakar je z balkona občinskega doma v krepkem govoru obrazložil župnik Škulj pomen slavlja. Manifestaciji je prisostvovala neverjetno velika množica iz občine, pa tudi iz okolice. Župnik iz Grčaric g. Rozman je pa pozival vso slovensko javnost naj ne pozabi ob spominu na te velike zmage narodne volje — na uboge kočevske Slovence. Rakete in mogočno streljanje topičev, naposled pa še pesem, ki jo je pelo vse ljudstvo, je ustvarilo navdušeno razpoloženje.

Dolnja Lendava

Na predvečer zgodovinskega 30. majnika je zažarel tudi pri nas na severni meji naše lepe države na prijaznem hribočku presvete Trojice kres v spomin vseh onih, ki so delali, se borili in trpeli za majniško deklaracijo. Zdelo se je, da ga ni zanetilo katol. prosvetno društvo po svojem zastopniku, ampak ogenj, plamen iz groba našega velikega Evangelista, ki je privabil k ognju vse, prav vse, od najvišjih tuk. odličnikov do priprostitih prebivalcev lendavske okolice, prav vse ne oziraje se na politična naziranja. V globoko zajeti besedi je pozdravil pri kresu vse navzoče narodni poslanec g. dr. Fr. Klar, v nedeljo pa nas je v okrašenih risalnicah tuk. meščanske šole seznanil z pomenom majniške deklaracije v naši zgodovini odvet. koncipijent g. Brunec. Sicer skromno a tem bolj priščno prireditev je zaključila narodna pesem, ki so jo stoji peli zopet vsi navzoči.

Vransko

Proslava 20 letnice majniške deklaracije se je tudi pri nas izvršila na najslovesnejši način. V soboto na predvečer zgodovinskega dneva je bila po trgu slovesna bakljada, katere so se udeležile vse tri gasilske čete iz Vranskega, Ločice in Prekope ter mnogo občinstva. Na čelu sprevoda je igrala nova vranska godba pod vodstvom g. učitelja Ferda Skoka. Na bližnjih vrhovih je v istem času zažarelo 10 kresov in na vseh koncih so švigale v zrak rakete in pokali topiči. V nedeljo zjutraj je godba igrala budnico in zopet je zadonelo slovesno streljanje. Takoj po prvi maši je bilo zunaj na prostoru med cerkvijo in gasilskim domom slovesno zborovanje, ki ga je otvoril g. Ivan Zupan. Po njegovem pozdravu na zborovalce je pevski zbor pod vodstvom g. Križnika zapel pesem »Slovan na dan«. Za tem je sledila deklaracija Jožeta Pogačnika »Ogenj prižgite!«, ki jo je izredno lepo podala učiteljica brez službe gđ. Elizabeta Gorčeva. Za tem je bil slovesen govor, ki je obširno pojasnil zgodovinski pomen majniške deklaracije za Slovence. Sledila je še deklaracija »Naš narodni dom«, nato pesem »Oj Triglav«. Proslavo je zaključila pesem »Hej, Slovinci«, nakar se je množica začela polagoma razhajati.

Spominska slovesnost na Krekovem grobu v soboto zvečer

Foto Pavločič, Ljubljana

Prihova

20 letnica majniške deklaracije se je na Prihovi slovesno praznovala. V soboto večer je gorelo 5 kresov. V nedeljo popoldne po večernicah se je zbralo pod župnijsko lipo veliko število ljudstva, ki so zvesto poslušali g. župnika, ko jim je pojasnjeval zgodovino in pomen majniške deklaracije. Pevci so pa zapeli Lepa naša domovina in druge pesmi. Nastopili so tudi telovadci.

Minister dr. A. Korošec govori v veliki unionski dvorani

Foto Pavločič, Ljubljana

Proslava majniške deklaracije v Cerkljah na Gorenjskem

Foto Senčur, Ljubljana

SUDANEC rad je nojeva jajca

Naša najljubša jed so

Ki-Ki

BONBONI

Bodi kjerkoli Ki-Ki povsodi!

Kostanjevica

Spomin na 20 letnico majniške deklaracije je odjeknil v vseh dušah našega kota. Na predvečer je zažarelo na naših gričih nešteto kresov, ki so glasno izpričevali neomajno vdanost in zvestobo našemu preizkušnemu borcu in voditelju za slovenski narod dr. Korošču. V nedeljo zjutraj pa je bilo vse mesto v zastavah in množice so se od vseh strani zgrinjale in po maši napolnile do zadnjega kotlička dvorano prosvetnega društva, kjer je na slavnostnem zborovanju govoril župan Jos. Likar. Posebej pa je proslavil spomin na majniško deklaracijo tudi občinski odbor, ki je na svoji slavnostni seji odposlal min. dr. Korošču vdanostno brzojavko. Popoldne pa je prosvetno društvo za proslavo priredilo krasno uspešno akademijo, na kateri je govoril g. ing. Kozjek Rado, gozdni nadsvetnik. Proslava bo ostala v neizbrisnem spominu vsem udeležencem.

Litija

V soboto zvečer so z vseh hribov, ki obdajajo v polkrogu litijsko kotlino, zažareli mogočni kresovi, tako da smo jih samo iz najbližje okolice našli nad 30. Mogočna kresova pa sta zagorela na športnem prostoru SK Litije ter na Frtici, ki je bil tako velik, da je dogoreval še drugo jutro v zori pomladne, sončne nedelje. Pri obeh kresovih se je zbralo veliko število prijateljev naše misli in ideje. — V nedeljo zjutraj, takoj po prvi sveti maši se je zbralo pred litijsko cerkvijo okrog 500 zborovalcev. Zborovanje je otvoril litijski župan Hinko Lebinger. Pevski odsek prosvetnega društva je odpel pesem »Slovenec sem«. Nato je župan Lebinger opisal pomen majske deklaracije s pesmijo Triglav moj dom, je pevski odsek zaključil sijajno uspešno manifestacijsko zborovanje, ki je tudi to pot krepko dokazalo, v katerem taboru stoji Litija. — Ves litijski trg si je nadel slavnostno obleko ter so iz prav vseh hiš plapolale zastave. Ob 11 dopoldne je bila slična svečana proslava na Savi pred cerkvijo, katere se je udeležila polnoštevilo vsa savska župnija. — Ravno taka proslava je bila popoldne pri župni cerkvi v Hotiču.

Prečna

V soboto zvečer so kresovi oznanjali važnost narodnega praznika. V nedeljo popoldne po službi božji so se zbrali v dvorani gasilci, odbor in pristasi JRZ, žene, dekleta, učiteljica in tudi otroci, vsem na čelu g. župan Zagore Josip in g. župnik. Veselo je odmevala pesem »Hej, Slovinci« iz grl vseh. Trije najmlajši so čustveno podali deklaracije: Jugoslavija, moja mati; Pesem tla-karjev in Molitev. G. župnik je poljudno razložil politično zgodovino Slovencev in vzroke ter pomembnost majniške deklaracije.

Slovenska Bistrica

Ze dolgo ni naše mesto doživelo take ljudske manifestacije, kakršna je bila proslava 20 letnice majske deklaracije. Na predvečer se je razvila po svečano razsvetljenih in z zastavami okrašenih ulicah bakljada z godbo, medtem ko so na bližnjih in daljnjih hriboh goreli kresovi. Iz sprevoda je donela naša pesem in vzklili kralju, Jugoslaviji in voditelju Slovencev dr. Korošču. Nato je pred mestno hišo spregovoril župan g. Kac, za njim pa je orisal zgodovino in pomen deklaracije gosp. dr. Savbah. Naslednji dan se je vršilo pri bližnji podružnici Sv. Jožeta veliko javno zborovanje, na katerega je prihitelo ljudstvo iz mesta in okolice. Slavnostne govore sta imela predsednik mestne organizacije JRZ g. dr. Savbah in podpredsednik okrajne organizacije g. Jerovšek.

Žetale

Da tudi naše uboge in od prometa oddaljene gornje Haloze nočejo zaostati v proslavi zgodovinske 20 letnice majniške deklaracije, priča sicer skromna, a za naše razmere odgovarjajoča proslava. Na predvečer smo našli po naših hriboh čez 10 kresov v fari; slovesno potrkanje zvonov in streljanje z možnarji pa je v nas se dvignilo radost in ponos. V nedeljo, po večernicah smo priredili v stari šoli akademijo s petjem domorodnih pesmi in deklaracijami. G. župnik J. Kozoderc nam je opisal nevdružne razmere, ki so nagnile naše narodne voditelje, da so videli edini izhod v majniški deklaraciji, g. kaplan Suster pa je razložil našo devizo: kar nam je majska deklaracija dala, bomo branili, česar nam ni dala, za to se bomo borili.

Drobne novice

Koledar

Sreda, 2. junija: Manelin, mučenec; Peter, mučenec; Erazem. Zadnji krajec ob 6.24. Herschel napoveduje spremenljivo vreme.

Novi grobovi

† Franc Jemec

Dolsko, 31. maja.

V Petelinjah je v petek, 28. maja po dolgi bolezni mirno v Gospodu zaspal v 82. letu starosti g. Jemec Franc, p. d. Jeršin, posestnik, bivši župan in dolgoletni odbornik doljske občine. Bolezen je prenašal s pravo krščansko potrpežljivostjo: v molku in tihi neprestani molitvi. Bil je mož globoke vere in goreče molitve, velik prijatelj knjige in sploh poštenega katoliškega tiska. V tem duhu je tudi vzgajal svojo družino in srečni otroci, ki so imeli takega očeta: vernega, strogega in dobrega. S pokojnikom je legel v grob mož, ki je užival splošno spoštovanje. Pogreb je bil v nedeljo popoldne izpred hiše žalosti na domače pokopališče pri sv. Agati ob veliki udeležbi od blizu in daleč, kar jasno priča, kako priljubljen je bil pokojni. Naj počiva v miru! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

† V Ljubljani je včeraj mirno v Gospodu zaspała g. Pepa Bezljaj roj. Svetlič p. d. Gasperčkova mati. Pogreb bo v četrtek, 3. junija ob pol 5 popoldne iz hiše žalosti Mala čolnarska ulica 7 na pokopališče na Viču. Naj v miru počiva! Zaljubljenim naše iskreno sožalje!

Osebnost

— Promovirana je bila za doktorja gospodarskih ved na gospodarsko in socialnogištveni fakulteti Goethejeve univerze v Frankfurtu na Majni gospodična Lidija Tatjana Hrovat iz Ljubljane. Čestitamo!

Incident pri sv. Juriju ob Donački gori

Pri sv. Juriju ob Donački gori, okraj Šmarje pri Jelšah, se je v nedeljo, dne 30. maja t. l., v gostilni Marije Vrešak zbrala večja družba kmetijskih fantov. Vseled izzivanja Jožeta Egarterja je prišlo med fanti do ostrega prepiranja. Egarter je pograbil železno palico, s katero se zabija trtno kolje ter ž njo mahnil proti Josipu Mohorku. Družbi se je posrečilo, da je Egarterju palico izvila, nakar je Egarter planil v kuhinjo po nož, z njim udaril najprej Josipa Mohorka in mu prezel klobuk in sukno na desni strani. Nato je Egarter napadel z nožem še Antona Artiča ter ga ranil v tilnik. Artič je poskušal Egarterja pomiriti. Ko pa se mu to ni posrečilo, je iz revolverja ustrelil v tla, na napadalka uplašil. Tudi sedaj se Egarter ni odnehal, temveč je z nožem mahal proti Artiču in ga ranil v čelo. V silobranu je Artič Egarterja ustrelil v trebuh. Egarter je med prevozom v bolnišnico rani podlegel. Artič je bil aretiran in oddan sodišču. Incident se je dogodil po končani proslavi obletnice majske deklaracije, nima z njo nikake zveze. Vzrok je iskati v medsebojnih osebnih nasprotnostih udeležencev in alkoholizmu.

Preprečite revmatizem

s temeljitim zdravljenjem v začetnem štadiju. Piščan-biro, Beograd 11. Maršal Pišudskog 22 ali pri Piščaninformator, Zagreb, Strossmayerov trg 1/11. Nadst. Vam pošlje po želji brezplačno brošuro, ki daje pojasnila o sodobnih metodah zdravljenja. 67° vroči izviri žveplenega blata kopališča Pieštany niso še nikoga razočarali.

Kopališče Pieštany prinese zdravje.

V značnem prometu 70% popusta pri povratku.

— Nj. Vel. kralja Petra II., ki je pokrovitelj letošnjemu pomladanskemu ljubljanskemu velesojmu, bo zaetopal pri otvoritvi dne 5. junija komandant draveke divizijske oblasti gospod generalštabni brigadni general Lazar L. Tonič.

— Gospod dr. Milan Vrbanič, minister za trgovino in industrijo, bo kot častni predsednik letošnjega pomladanskega velesoja, osebno otvoril velesoj dne 5. junija ob 10 popoldne.

— Dr. Kramer tolaži. Na praznik sv. Rešnjega Telesa je obiskal senator g. dr. Albert Kramer svoje somišljenike v Sodražici. Govoril jim je sledeče misli: Mi sedaj streljamo z najjačimi kanoni na sedanjo vladno. Bodite potolaženi in mirni! V kratkem pridemo tudi mi na krmilo s predsednikom generalom Živkovcem. — Kaj bo, ko bodo JNS-urji izstrelili tudi svoje najjačije kanone? Govorijo bodo poklicali na pomoč »debelo Bertov«, saj jo prav dobro poznajo iz svetovne vojne.

— Pri volitvah nafešnika v okrajni cestni odbor Laško je bil soglasno izvoljen za načelnika Ivan Deželak, posestnik, za namestnika pa inž. Biskupec, ravnatelj v Trbovljah.

— Zaplat pri Čateu na Dolenjskem. V naši romarski cerkvi bo v nedeljo 6. junija ob 10. božja služba s pridigo in petjem. Pel bo krepak možki zbor učenecv orglarske šole iz Ljubljane razne starejše in novejšje pesmi med mašo, pa še po maši katešo za nameček. Petje tega zbora je letos med šmarnicami v ljubljanski stolni cerkvi nekajkrat vzbujalo pozornost in navzočim napravljalo veliko duhovnega veselja. Zato prijatelji Matere božje na naših dolenjskih Brezjah, ljubitelji lepega petja iskreno vabljeni!

Tatje v pralnici

Gospodinja je stalno v skrbeh, kako bo varovala svoje dragoceno perilo. Ne dopušta, da bi se zlorabljala brisača, niti da se zamaže prt, nadzira otroke, da se ne bi valjali v blatu in prahu. In koliko se drugih skrbi! Uspeh pa je ta, da se njeno dragoceno perilo zelo pogosto prehitro raztrga. Ako gospodinja preišče, kaj je vzrok tega predčasnega razpadanja perila, bo ugotovila, da je temu krivo pranje s slabim milom. Gospodinja, ki uporablja za pranje redno Schichtovo milo Jelen, se lahko pohvali, da je njihovo perilo trpežno ter vedno snežnobelo in čisto.

— Lep jubilej dela v tovarni čevljev »Peko« v Trzinu. Dne 1. junija je praznovala uradnica tovarne »Peko« v Trzinu, gospa Ivanka Valjavec, 25-letnico svojega službovanja pri tem podjetju. Četrto stoletja nepretrgoma je neumorno in požrtvovalno sodelovala pri ustvarjanju tega našega vseskozi slovenskega podjetja, ki je največje v čevljarstvu. Jubilej je bila priložnost za skromni začetek našega pokojnega selmademana, gosp. Petra Kozine, in njegova zvesta spremljevalka v izgradnji njegovih širokopoteznih načrtov, iz katerih se je razvila močna čevljarstva industrija, ki zavzema s svojimi prvotnimi proizvodi vodečo mesto v naši državi. Uprava podjetja je k temu tako redkemu prazniku dela jubilejki, ki še vedno čila in zdrava opravlja s isto verno poverjenosti odgovorni delokrog, pristočno čestitalo in ji v znak polnega priznanja podarila primerno poklonilo.

Kupujte le domače izdelke!

PERION

pralni prašek je kvaliteten izdelek slovenske industrije. — Kupujte ga!

— Neresnična vest. Naproseni smo, da po izjavah belgijskega konzula v Ljubljani in izseljenškega komisariata izjavimo, da so neresnične vesti, da misli Belgija najeti 5000 rudarjev. Ta vest je brez vsake podlage!

Povsod zelo upoštevane.

— Poletni delovni čas v trgovinah v Ljubljani in Mariboru. Na podlagi navedbe bana g. dr. Marka Natlačenca z dne 29. aprila 1937 je obvezno uveden za odpiranje in zapiranje trgovinskih obratovanj na splošno, odnosno v kolikor ni drugače določeno poletni delovni čas. To velja za Ljubljano in Maribor v mesecih junij, julij in avgust, in sicer v poletno od 15—19. S tem je bilo ustreženo želji trgovskega osebja, pa tudi samim trgovcem, ki potrebujejo poletni daljšega popoldanskega odpočitka. Dne 1. junija so morali ljubljanski trgovci od svoje trgovine že ob 15. popoldne in jih zapirajo ob 19. Seveda se nekateri ne morejo navaditi na novega delovnega časa, kar povzroča neke osebje v trgovini, kakor tudi trgovcem samim. Zaradi tega ponovno opozarjamo konzumente, da določila o zapiranju in odpiranju trgovin ter da se držijo tega delovnega časa in da svoje nakupe razdele tako, da upoštevajo novi delovni čas. To ni samo socialna zahteva, ampak tudi zahteva racionalizacije v našem gospodarstvu, da se uvede res enotno poslovanje.

Če si na solncu: nič masti — marveč dobri Tschamba Fii. Drogerija Gregorič dr. z o. z. Ljubljana, Prešernova ul. 5.

— 12 napevov »V zakramentu vse sladkosti« za mešani zbor z orglami zložil Stanko Premrl, založila Jugoslovanska knjigarna v Ljubljani. Cena 20 Din. — Ti napevi so bili kmalu po vojni izdani kot »Tantum ergo« z latinskimi besedilom in so bili že nekaj let razprodani. Ker se nekateri obredi že vršijo v domačem jeziku, tako tudi blagoslov po rimskem obredu, zato je Jugoslovanska knjigarna izdala teh 12 napevov s slovenskim besedilom. Napevi so popolnoma neizpremenjeni. Vsi se odlikujejo po izredni koncepciji, kakor da so izklesani iz žlahtnega kamna in viliti iz drage rude, da ne veš, kateri številki bi dal prednost. Še posebno veličastne in mogočne številke so 7, 9, 10 in 12. Večina napevov je prirejena tako, da se glasovi vrstijo: sedaj poje sopran, potem alt in sopran, bas, mogočen unisono zbor, pa zadoni v lepi štiriglasni harmoniji cel zbor itd., kar skladbo posebno povzdigne in učinkovito povelja. To zbirko toplo priporočamo vsem zborom, ker je izbira precej bogata.

— Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčne kamna in zlatenice urejuje naravna »Franz-Josefova« grenka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Klinične izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda pomešana z nekoliko vroče vode.

Ogl. reg. S. br. 30474/35.

— Vpisovanje v gospodinjstvo šolo za gostilničarske gospodinjice v Ljubljani bo do konca junija t. l. v šolski pisarni v »Gostilniškem domu« Privoz 11 od 10 do 12, v počitniških mesecih pa v združni pisarni istotam. Šolsko leto se prične 1. septembra in traja 10 mesecev. Sprejemajo se zdrave gojenke od 16 do 28 let s primerno izobrazbo, da lahko slede pouku. Ta nova gospodinjstva šola je namenjena v prvi vrsti hčeram in nevestam gostilničarjev, primerna je tudi za vsako dekle, ki se hoče izuriti v okusnem kuhanju in serviranju. Šola je v zvezi z internatom. Vsa pojasnila daje ravnateljstvo šole, Ljubljana, Privoz 11, na željo pošlje prospekt proti nakazilu Din 7.

OTVORITEV SEZONE

DOLENJSKE TOPLICE, najučinkovitejše, radio-termalno zdravilišče za revmatizem vseh vrst, bolezni živčnega sistema, ženske bolezni itd. se otvorijo dne 1. aprila 1937.

Znižane predsezone pavšalne cene: za 10 dni 600 Din, za 20 dni 1100 Din. Pojasnila daje uprava zdravilišča. (Nova uprava)

— Vremenska napoved. Evropa: Skandinavska depresija se je razširila nad srednjo Evropo in ima za posledico oblačno vreme in tu in tam dež. Sekundarna depresija nad Francijo, Sredozemskim morjem in nad zgornjim Jadranom ima za posledico oblačno vreme v južni in zahodni Evropi. Visok pritisk s pretežno vedrim vremenom je nad juž. Rusijo in Balkanom. — Jugoslavija: Vpliv skandinavske in jadranske depresije se čuti na Primorju in v severnih krajih kraljevine. Temperatura se je zvišala po vsej zemlji, le na Primorju se je za par stopinj znižala, kar je posledica depresije. Najnižja temperatura je v Sarajevu 6, najvišja pa v Mostarju 29. — Napoved za današnji dan: Oblačnost se bo še povečala. Posebno na zahodu kraljevine so mogoče lokalne nevihte z nalivi.

— Pri zaprtju, motah in prebavi vzemite zjutraj na prazen želodec kozarec naravne »Franz-Josef gretence«.

Ljubljana

v sredo, dne 2. junija

Gledališče

Drama: Sreda, 2. junija: »Rivalca«, Red Sreda. — Četrtek, 3. junija: »Cyrano de Bergerac«, Premierski abonma. — Petek, 4. junija: »Florentinski slavniki«, Red A. — Sobota, 5. junija: »Cyrano de Bergerac«, Red B.

Opera: Sreda, 2. junija: »Veseli studenček«. Red A. — Četrtek, 3. junija: »Car Kalojan«. Red Četrtek. — Petek, 4. junija: Zaprlo.

Predavanja

Slovensko zdravniško društvo v Ljubljani priredi 11. znanstveni sestanek v petek, dne 4. junija ob 18 uri v predavalnici internega oddelka Obče državne bolnišnice v Ljubljani s predavanjem g. docenta dr. Ladislava Klinca o prenosni aminovih kislin. Vabljeni vsi gg. zdravniki in medicinci!

Priloge in zabave

Koncert umetnih in narodnih pesmi, ki ga izvaja Prelovec pevski kvintet (Gostiša, Drašler, Rakevec, Lupša in Debelak) bo dne 4. junija t. l. ob 10 v frančiškanski dvorani in so vstopnice po 15, 10, 8, 6 in 3 Din v predprodaji v knjigarni Glebene Matice. Istotam se dobi tudi tiskani spored. Občinstvo opozarjamo na ta koncert.

Cerkveni vestnik

MESEC JUNIJ 1937

V čast in zadoščenje presv. Srcu Jezusovemu v cerkvi sv. Jožefa v Ljubljani.

Vsak dan: zjutraj ob 6 sv. maša s petjem pred izpostavljenim Najsvetjšim sv. obhajilo prej in po sv. maši. Zvečer ob pol 8 kratke govore, litanije Sreca Jezusovega in blagoslov. Predmet govora: Novodobne blodnje in duh Sreca Jezusovega.

V četrtek, dne 3. junija: Zvečer ob pol 8 do pol 9 sv. maša. Molitvi bono iz knjižnice »Z Jezusom na Olski gori«. Dobi se pri samostanskem vratarju in zvečer v cerkveni veži. (Cena 2 Din.)

V petek, dne 4. junija: Najsvetjša izpostavljena zjutraj ob pol 6 do pol 8. Skupno zadoštilo sv. obhajilo.

V nedeljo, dne 6. junija: Praznik presv. Sreca Jezusovega: ves dan izpostavljeno Najsvetjšemu — zjutraj ob 8 slovenska sv. maša, zvečer ob pol 8 kratka pridiga in spravna molitev, spravna procesija z Najsvetjšim (za udeležbo pri procesiji poseben popoldanski odpustek z navadnimi pogoji), po procesiji litanije Sreca Jezusovega, zahvalna pesem in blagoslov, darovanje sveč.

V nedeljo, dne 7. junija: Vsi verniki, ki so se udeležili junjske pobožnosti vsaj 13 krat, morejo ta dan z navadnimi pogoji prejeti v cerkvi sv. Jožefa tolikrat popoldni odpustek, kolikorkrat obiščejo cerkev in molijo 6 očenasev, 6 zdravamarj in 6 čast bodi. Zvečer ob pol 8 po pridigi pete litanije Sreca Jezusovega in blagoslov.

V sredo, dne 30. junija: Zvečer ob pol 8 po litanijah zahvalna pesem in blagoslov.

Sestanki

Kongregacija gospodov pri sv. Jožefu sporoča vsem gospodom sodalom, da bo napovedani družabni sestanek in obenem zadnji sestanek v tem šolskem letu danes v sredo izjemoma ob 8 zvečer takoj po junjski pobožnosti, ki se v cerkvi sv. Jožefa prične ob pol osmi zvečer.

Prosvetno društvo »Ljubljana-mesto«. Drevi ob 8, pevška vaja v društveni sobi v Vzajemni zavarovalnici. Pridite vsi! — Pevovodja.

Naše dijaštvo

Akadska kongregacija pri oo. frančiškanih ima drevi ob 20.15 zadnji redni sestanek. Akademiki, pridite za slovo polnoštevno!

Lekarne

Nočno službo imajo lekarne: dr. Piccoli, Tyrševa cesta 6; mr. Hočevar, Celovška cesta 62 in mr. Gartus, Moste.

Advokat

dr. Josip Klepec

je preselil svojo pisarno

v Gledališko ulico št. 14./I.

1 Umetnostno-zgodovinsko društvo v Ljubljani priredi v četrtek, 3. junija izlet skozi Kranj na Primsko, v Predosije, Veleosovo, Cerklje in Komendo. Odhod iz Ljubljane ob dveh s Krogosnega trga. Avtobus 20 Din. Zglasti se je v trgovini Podkrajšek na Jurčičevem trgu do četrta ob desetih.

1 Proslava »St. Konstantina«, patrona naših železničarjev, bo v četrtek, dne 3. junija t. l. in sicer: oficijelni del ob 10.30 v glasbeni dvorani »Slogoc«, Ljubljanski dvor, neoficijelni del pa kot zabavni sestanek ob 8 v Ljubljanskem prikljubljenem kopališču Gorenja vas-Reteče. Sodeluje godba »Slogoc«. Udeleženci izleta uživajo naslednje vozne ugodnosti: vsi železničarji in njih rodinski člani, ki imajo železniško legitimacijo, imajo pri vseh vlakih in iz vse smeri prost prevoz, ostali (neželezničarji) polovično vožnjo, za kar kupijo pri odhodu celo karto, ki velja za brezplačen povratek. Da se omogoči udeležba v čim večjem številu (posebno rodbinskim članom), bo vozil tega dne do postajališča Gorenja vas-Reteče izredni vlak z odhodom iz Ljubljane ob 14. in za povratek z odhodom iz Gorenja vas-Reteče ob 20.25. Oba izredna vlaka imata na vseh vmesnih postajah in postajališčih postanke.

Povsod zelo upoštevane

1 Preprečevanje izgredev v času naborov. Na osnovi člena 68 in 67 zakona o notranji upravi se zaradi preprečenja pijančenja in izgredev po vojaških nabornikih izdaja naslednja naredba: § 1. V času, ko trajajo nabori, je imetnikom gostilniških obratov prepovedano vsako točenje in prodajanje alkoholnih pijač nabornikom in njihovim spremljevalcem. § 2. Vsakomur je prepovedano v tem času pod kakršnimkoli imenom prodajati nabornikom in njihovim spremljevalcem alkoholne pijače, jih za nje kupovati in nositi. § 3. Nabornikom in spremljevalcem ni dovoljeno nositi s seboj alkoholnih pijač. § 4. Prestopki te naredbe se bodo kaznovali po čl. 69 zak. o notranji upravi z globoko 10—500 Din, oziroma ob neplačilu globe v odrejenem roku z zaporom od 1 do 10 dni ter odvzemom alkoholnih pijač, ki bi jih nosili s seboj naborniki ali njih spremljevalci. § 5. Naredba stopi v veljavo dne 1. junija 1937 in velja za čas od 1. do 15. junija 1937 ter od 20. do 31. avgusta 1937. — Upravnik policije: Dr. Hacin a. r.

1 Samomur v Šiški. Včeraj ob 1 so našli v Koseškemu ulici 1 v podstrešju malega skednja obešenega 38-letnega brezposelnega delavca Ivana Sievca. Samomur je odkrila pokojnikova žena, ki je poklicala stražnika. Stražnik je takoj prereza vrvi ter skušal samomorilca oživeti, kar pa je bilo brezuspešno, ker je bil Sievec že mrtev. Na prošnjo žene je ostalo truplo v domačem stanovanju.

Maribor

m Veliko delo Ljudske univerze. Mariborska Ljudska univerza je imela v ponedeljek zvečer svoj občni zbor. Vodil ga je predsednik inž. Kukovec, ki je podal zanimivo poročilo o velikem delu, ki ga je ta ustanova v lanskem sezoni vršila. Imela je 60 predavanj, od tega je bilo 10 poltopisnih, 10 literarnih, 6 naravoslovnih in bioloških, 4 glasbene, 3 historične, 3 vzgojne in 3 politično-socialne. Letos je uvedla tudi predavanje kulturnih filmov, ki jih dobiva potom Kolarčeve univerze v Belgradu. Ti filmi so velike pedagoške vrednosti ter zaslužijo več pozornosti od strani vzgojiteljev mladine. Z instruktivnimi predavanji je sodeloval pri teh filmih prof. Baš. 48 predavanj je bilo v slovenščini, 8 v hrvaščini, 3 v slovenščini in 1 v francoščini. Letošnja sezona je podala razveseljiv dokaz, da se število domačih predavateljev zelo dviga. Uspeh prireditelj je bil lep, povprečen obisk je znašal 140 oseb. Največji interes je bil za potopisna in literarna predavanja. Zal je morala letos Ljudska univerza delovati brez vsake subvencije ter je svoje prireditve zaključila s 7000 Din deficita. Vzdrževala se je le s članarino in podporami zavednih privatnikov. Članov ima 250. V novem odboru so: predsednik ing. Kukovec, podpredsednik prelat dr. Kovačič, tajnik prof. Bunc, blagajnik Matelič, organizator strokovnih tečajev in izletov prof. Črnek, referent za glasbene prireditve prof. Družovič, ostali odbor pa je ostal doosedanj.

m Akadska kongregacija ima drevi ob 20. sestanek.

m Vokalno-orkestralni koncert »Dravec« v sredo 2. junija v unioneški dvorani.

m Umrla je v bolnišnici 60 letna zasebnica gospa Frančiška Meško. Naj počiva v miru!

m Klub absolventov trgovske akademije ima svoj redni sestanek v četrtek 3. junija ob 20, v prostorih drž. trg. akademije, Zrinskih trg. — Udeležba za vse člane obvezna.

m 5000 strelcev je bilo oddanih na strelskih tekmah mariborskega strelskega kroga v nedeljo na vojaškem strelišču v Radvanju. Nastopilo je okrog 100 tekmovalcev, ki so se borili za 28 nagrad. Najboljši strelce je bil Stanislav Terčelj iz Sv. Jurja ob Pečnici, drugo nagrado si je priboril Sinoč iz Tezna, tretjo kaplar dijaške inženjerske čete Suljak. Tudi ženske so nastopile v tekmovalstvu z vojaško puško ter si je osvojila prvo nagrado gospa Lukarjeva, drugo nagrado gospa Vukmaničeva in tretjo Siničeva.

TURISTOVSKI KRUH

TELEFON 25-24 GLAVNA ZALOGA: FEIERTAG, BETNAVSKA 43

Podružnice: Maribor, Ulica 18. oktobra in Nova vas

Dobite ga tudi v speerij-ski trgovini

JOS. SKAZA

Glavni trg (rotovž)

Črn ržen kruh je zelo redilen, ostane 5-10 dni, tudi v največji vročini, svež in okusen!

m Celovec se zanima za pogon avtobusov s plinom. Včeraj smo poročali o obisku celovškega župana komerc. svetnika Wolfa v Mariboru. Celovski župan se je pripeljal v Maribor z ravnateljem planarne ing. Bollechinom, da študira sistem pogona avtobusov s plinom, ki ga je uvedla mariborska občina. Celovec namreč namerava opustiti tramvaj ter uvesti avtobusni promet. Avtobuse pa bo gnil plin, katerega bo dobavljala celovška mestna planarna. Celovski župan se je mudil v Mariboru ves dan ter si je ogledal tudi Mariborski otok in Pohorski dom. V njegovem spremetvu je bil tudi ravnatelj celovške Tujskoprometne zveze, ki je navezal slike s tukajšnjimi tujskoprometnimi činitelji v svrhu organiziranja izletov Celovčanov v Maribor. Na goste iz Celovca je napravil Maribor, posebno pa še njegova krašna okolica — zlasti Mariborski otok in Pohorje s svojo lepo avtomobilsko cesto — najboljši vtis.

m Kongregacija za gospe ima jutri sestanek ob pol 5.

m Jegličevci! Udeležite se vsi jutri zvečer ob 20. sestanka v Mariborskem dvoru. Med nami bo predsednik društva Jeglič, tovariši Hvasija iz Ljubljane.

m Mariborska carinarnica je imela v maju 7.677.227 Din dohodkov, od tega pa odpade na izvoz samo 15.371.25 Din. Depoziti so znašali 911.074.50 Din.

m Dedišče se iščejo. Frischer Jožef (morda Wrišcher, Frischer ali Fischer) iz Maribora je umrl v Ameriki in bi bilo potrebno najti njegove dediče. Baje je v Mariboru ali bližnji okolici njegova sestra Marija. Sorodniki naj se ustmeno ali pisмено javijo v konskripcijskem uradu mestnega županstva.

m Pasja steklina. V sredo 26. maja je poginil za steklino v Dogašah pes, žolt, koeast, 50 cm visok, 12 let star, last g. Blaža Gselmana iz Tržaške ceste 67. Pes je ugriznil konjačevega hlapca, če pa je ugriznil še kake druge osebe, dosedaj ni znano. Pozivajo se vsi, ki bi za tak slučaj vedeli, da to takoj prijavijo mestnem veterinarskemu uradu v klavnic. Občinstvo se opozarja, da bo konjač lovil nezavarovane pse, ki se usmrtiljo brez izjeme.

m Letne majice, jopiči, obleke, sandali najugodnejše v konfekciji Jakob Lah, Maribor.

Mladina ob proslavi majniške Besede

V našem včeršnjem poročilu pod gornjim naslovom sta se vrnila dve pomoti, ki zelo kverita smisel govora akademika Beličica na Krekovem grobu. Zato danes govor ponovno objavljamo v pravilnem besedilu:

Ko slovenski narodni vodja — večni ogenj slovenske misli na grobu slovenskega Evangelista — prižiga, to-le želi izreči slovenska mladina:

Da bi ta simbol resnični ogenj v slovenskih srcih vžgal,

da bi nared v tej čarobni ognjeni noči majniških kresov slovensko misel v svoje duše za zmaj raznamoval,

da bi na to misel svoje življenje in usodo navezal,

da bi se v ljubezni in potrebni urejenosti ne-kočljivo ob svojem narodnem vodji zbral,

da tako buden, združen in urejen nobenega zgodovinskega frenutka zamuditi ne bi,

da bi slovenska družina cela zedinjena postala v naši dragi svobodni državi svobodnih in ravnopravnih jugoslovanskih narodov.

Slovenska misel v tem ognju simbolizirana, pa bo čista in močna ostala, ker jo bo varoval slovenski Evangelist.

Zaposlenost v aprilu

Iz statističnega poročila Okrožnega urada za zavarovanje delavcev v Ljubljani posnemamo, da je zaposlenost delavstva v posameznih industrijah še vedno ugodno naraščala. V konjunktornem pogledu so zlasti napredovale tekstilna, gradnje nad zemljo, gozdnožagarska, kovinska, predelovanje lesa, oblačilna in industrija kože in gume. Letni padec izkazuje le tri stroke: industrija hrane in pijače, trgovina in industrija tobaka.

V sezonskem pogledu, t.j. od marca na april je posebno znaten prirastek pri gradnjah nad zemljo za 2.014 delavcev, industriji kamenja in zemlje za 670 delavcev, industriji papirja, gradnji železnice, cest itd. ter v kovinski industriji. Oslabla pa je sezija v gozdnožagarski stroki, trgovini ter čevljarstvu.

Naša industrijska proizvodnja

V ekspezu našega finančnega ministra gosp. Dušana Letice za proračun 1937-38 je navedena tudi naslednja cenitev narodnega dohodka od industrijske delavnosti:

	industrija	rudarstvo
1926	5.823,3	900,0
1931	3.500,0	951,1
1935	3.010,0	897,1
1936	3.173,3	898,7

Hranilne vloge naraščajo

Po podatkih Narodne banke so hranilne vloge v marcu narasle od 10.991 na 11.238 milij. Din. Lani so na koncu marca znašale vloge 10.360 milij. Din. Po posameznih skupinah se vloge razdelež sleden (v milij. Din):

	1. aprila	1. marca	1. aprila
1936	1937	1937	
državni zavodi	2.308	2.764	2.856
samoupr. banke	1.933	2.075	2.122
zasebne hran.	6.119	6.152	6.260
skupno	10.360	10.991	11.238

Stanje naših kliringov

V italijanskem kliringu znaša stari naš aktivni saldo 46.760.000 lir, v novem kliringu pa se je naš dolg postopno zmanjšal od 27,3 na 25,06 milij. Din.

V nemškem kliringu se je naš saldo zmanjšal in znaša ob enem s turističnim računom 28,1 milij. mark.

V poljskem kliringu je naš aktivni saldo narasel od 1,9 na 2,466 milij. Din.

V turškem kliringu se je naš aktivni saldo malo zmanjšal od 3,240 na 3,178.000 Din.

V našem kliringu s češkoslovaško je po čeških podatkih padel naš pasivni saldo od 30. aprila do 28. maja od 117,8 na 114,69 milij. kron.

Stanje Narodne banke

Dne 22. maja izkazuje Narodna banka tole stanje (vse v milij. din, v oklepajih razlika v primeri s stanjem dne 15. maja):

Aktivna: zlatu v blagajnah 1.636,8 (+ 1,2), zlatu v inozemstvu 30,3, skupna podlaga 1.667,1 (+ 1,2); devize izven podlage 766,1 (+ 21,14), kovani denar 445,6 (+ 17,3), razna aktivna 1.052,0 (+ 8,0).

Pasiva: bankovci v obtoku 5.284,1 (- 76,6), državne terjatve 54,65 (+ 12,53), zirovni računi 1.279,15 (+ 141,06), razni računi 958,2 (- 35,43), skupno obveznosti po vidu 2.292,0 (+ 118,16), razna pasiva 340,2 (+ 20,04).

Obtok bankovcev in obveznosti po vidu 7.576,1 (+ 41,57), skupna podlaga s primom 2.142,26 (plus 1,5), zlatu v blagajnah s primom 2.103,3 (2.101,5), skupno kritje 28,27 (28,41) %, od tega samo z zlatom v blagajnah 27,76 (27,89) %.

Izaz kaže velik dvig naložb na ziru, ki so dosegli rekordno višino nad 1 milijardo in četrt. Naraščajo tudi devize izven podlage in menična posojila banke.

Davek na poslovni promet. Z ozirom na številne predstavitve gospodarskih organizacij glede plačevanja tega davka je začelo sedaj finančno ministrstvo proučevati, kot poroča agencija Jugoslovanski kurir iz Beograda, da bi našli nov način za plačevanje tega davka.

Po drugih podatkih je bilo ceniti vao industrijsko produkcijo leta 1926 na 5.823,3 milij. Din, leta 1933 pa na 6.167,0 milij. Din. Če primerjamo ta dohodek z vsem dohodkom, vidimo, da je delež industrije narasel.

Te dni pa smo dobili v roke tudi drugo cenitev industrijske produkcije v naši državi, ki je ocenjena na 14 in pol milijarde Din. Vsteta pa je tudi rudarska in topilniška proizvodnja. Podatki se nanašajo na leto 1936. Po posameznih strokah se razdelež številke naslednje:

Rudarska in topilniška proizvodnja 1.560 milij., železna in kovinska industrija 1.500, prehranjevalna 4.211, tekstilna industrija 2.230, lesna industrija 1.693, usnjarska industrija ter predelovanje gume 1.020, kemična 958,5, industrija gradbenega materiala, proizvodnja električne energije in elektrotehniškega materiala 410, industrija alkohola, alkoholnih pijač, kvasa in ledu 240, industrija celuloze, lesovine, papirja in lepenke 178 in industrija stekla 92 milij. Din, skupno torej 14.517,5 milij. Din.

Gradba železniške proge Črnomelj-Vrbovsko. Iz obveščenih belgarijskih krogov poročajo, da se trasiranje proge Črnomelj-Vrbovsko približuje koncu. Vlada je dobila nekoliko ponudb inozemskih podjetij in finančnih skupin za gradbo te proge, toda o teh ponudbah še ni razpravljala.

Konzum morskih rib

Po podatkih revije »Jadranski ribar« je bilo v prvih treh mesecih letos odposlanih s postaj Sušak, Split in Šibenik 109.192 kg morskih rib. V naslednjem navajamo konzum naših mest s teh treh postaj.

	Sušak	Šibenik	Split
Ljubljana	4.563	1.405	1.985
Maribor	1.798	1.626	4.268
Novo mesto	659	220	30
Celje	—	1.724	627
Prevalje	240	—	—
Rakek	—	140	—
Ostali kraji	—	71	—

Iz teh podatkov je razvidno, kako važni konzumenti morske ribe so naši kraji.

Poraba tekstilnih surovin v Nemčiji

Devizne težkoče v Nemčiji povzročajo, da nemška tekstilna vedno bolj porablja namesto inozemskih dosedanjih tekstilnih surovin nove nadomestne tekstilne surovine, katere lahko sama proizvede. V naslednjem podajamo po nemških listih zanimivo statistiko porabe posameznih vrst tekstilnih surovin v zadnjih dveh letih v Nemčiji v odstotkih:

	količina	1935	1936	1935	1936
bombaž	67,2	60,2	37,3	29,9	
volna	14,5	13,0	27,3	22,6	
namenska nar. volna	1,2	1,3	4,4	4,3	
lan	5,3	5,7	4,1	3,7	
nar. svila	0,5	0,6	2,2	2,3	
umetna svila	6,8	9,2	19,9	25,6	
lesna svila	4,5	10,0	4,8	11,6	

Izvoz pšenice. Po mnenju strokovnjakov imamo sedaj v državi na razpolago le še 8—12.000 vagonov pšenice za izvoz. Računa se, da bomo do nove žetve izvozili še 5000 vagonov, ostanek pa se prenese v novo kampanjo. Ostanek držijo v rokah močni producenti, ki pričakujejo še boljše cene.

Poravnalno postopanje je uvedeno o imovini Korena Josipa in Marije, peka, gostilničarja in posestnikov v Vitanju; narok za sklepanje poravnave 25. junija, oglasilo se je do 20. junija.

Ustavljena poravnava: zapuščina po pok. Dezaniju Jakobu, posetniku in trgovcu v Zužemberku št. 31.

Vsako zabavišje se potrudi, da nudi svojim gostom čim več in kar najbolj raznovrstnega razvedrila. Toda boljše se gotovo ne boste nikjer zabavali kot na veseljenem prostoru ljubljanskega velesezma od 5. do 14. junija. Poskrbljeno bo za stare in mlade, resne in razigrane. Razne komedije, plesišča s prvovrstnimi jazz, ružno vince iz najrazličnejših koncev naše vinograde bogate domovine, tobogan, vrtljak, avtodrom za nadebudne šoferske kandidate in še mnogokaj bo za Vas skušnjava, ki ji ne boste mogli odoleti.

Dokaze požrtvovalnega truda naših mizarjev pri izdelovanju najmodernejšega in hkratu najprejnejšega pohištva kvaliteta dela pri najnižjih cenah, bomo spet občudovali na razstavi stanovanjske opreme na velesejmu od 5. do 14. junija. Pri ocenjevanju vseh teh prvovrstnih izdelkov moramo naposled s pohvalo priznati, da naši mizarji mojstri delajo prave čudeže, ko nam najboljše in tudi najmodernejšo blago nudijo po tako nizki ceni, da si naše skromno meščanstvo in uradništvo brez občutnejših žrtvev lahko omisli tako pohištvo, kakršno drugje celo premožnejši krogi smatrajo za nedosegljivi luksuz. Na velesejmski razstavi stanovanjske opreme, ki so za njo najsolidnejši mizarji z vseh strani banovine rezervirali okrog 1500 m² prostora, da bo doslej največja razstava pohištva v Jugoslaviji, bomo poleg visokih stanovanjske kulture seveda imeli tudi ogromno izbiro praktičnega, zato pa vendar lepega in modernega pohištva po najnižjih cenah. Že danes pa moramo opozoriti tudi na odlične in res vzorne izdelke naših tapetnikov, ki so za razstavo pripravili vsestranska presenečenja tako glede najmodernejših oblik, kakor glede solidnega dela in neverjetno nizkih cen.

Spet bodo znižane cene na železnici, seveda predvsem za one, ki bodo potovali na spomladanski ljubljanski velesejem. Z rumeno izkaznico, ki jo za 2 Din dobite pri blagajni na postaji, kupite celo vozno karto do Ljubljane, kjer vam na velesejmu na to izkaznico potrdite obisk, nakar se lahko z isto vozno karto brezplačno vrnete domov. Za odhod iz Ljubljane velja ta popust od 31. maja do 14. junija, a za povratek od 5. do 19. junija.

Voznja po morju se pomeni, ker je Jadranska plovilna obiskovalcem ljubljanskega velesezma dovolila za plačano vožnjo v nižjem razredu vožnjo v višjem razredu, in sicer za potovanje v Ljubljano od 20. maja do 14. junija, za povratek po morju pa od 5. do 20. junija. Prav tako je potovanje v višjem razredu s karto nižjega razreda dovolila Dubrovačka parobrodarska plovilna. Vsi ti popusti pa veljajo samo na podlagi velesejske legitimacije.

Samo v trafiki na velesejmu si bomo lahko od 5. do 14. junija privoščili posejbej v ta namen izdelane izložbene cigarete »Vardare« in »Drina«, ki ne bodo nič dražje, vendar pa znatno boljše od cigarete tega imena v navadni prodaji. Na velesejmu priredi Monopolska uprava kraljevine Jugoslavije veliko reprezentativno razstavo tobaka in tobanih izdelkov.

Borza

Dne 1. junija

V zasebnem kliringu je ostal angleški funt na naših borzah neizpremenjen na 237,20—238,80.

Avstrijski šiling je beležil v Ljubljani 8,01 do 8,11, v Zagrebu in Beogradu 7,99—8,09.

Grški boni so beležili v Zagrebu 33,40—34,10, v Beogradu 33,9—34,60.

Nemški čeki so v Ljubljani popustili na 12,17 do 12,37, v Zagrebu na 12,34—12,54, za konec junija so beležili 12,37—12,57, za konec julija in avgusta 12,36—12,56. V Beogradu so beležili 12,3453 do 12,5453.

Italijanske lire so nudili v Beogradu po 2,20. Devizni promet je znašal v Zagrebu 3.895.774 dinarjev, v Beogradu 4.181.000 dinarjev. Efektivni promet je bil v Zagrebu srednji, v Beogradu je dosegel 3.586.000 dinarjev.

Ljubljana. — Tečaj s primom. Amsterdam 100 h. gold. 2403,66—2418,26
Berlin 100 mark 1751,03—1764,90
Bruselj 100 belg 736,70—741,76
Curih 100 frankov 996,45—1003,52
London 1 funt 214,86—216,92
Newyork 100 dolarjev 4338,50—4374,82
Pariz 100 frankov 194,47—195,91
Praga 100 kron 152,19—152,30
Tret 100 lir 229,19—232,27

Curih. Beograd 10, Pariz 19,53, London 21,6075, Newyork 438,375, Bruselj 73,925, Milan 23,075, Amsterdam 240,95, Berlin 175,70, Dunaj 81,80 (81,80), Stockholm 111,40, Oslo 108,575, Kopenhagen 96,45, Praga 15,27, Varšava 88, Budimpešta 80, Atene 3,90, Carigrad 3,45, Bukarešta 3,25, Helsingfors 9,54, Buenos-Aires 131,1.

Vrednostni papirji

Ljubljana. 7% investicijsko posojilo 88—88,50, agrariji 52—52,50, vojna škoda promptna 409—410, beghuske obveznice 76—77, 4% sev. agrariji 51—53, 8% Blerovo posojilo 96,50—98, 7% Blerovo posojilo 86—87, 7% posojilo Državne hipotekarne banke 99—100, Trboveljska 265—285.

Zagreb. Državni papirji: 7% invest. posojilo 88 den., agrariji 52,25—52,50, vojna škoda promptna 409—411, beghuske obveznice 76 den., dalm. agrariji 74,50 den., 4% sev. agrariji 52,25—52,50, 8% Blerovo posojilo 96,25—96,50 (96,50), 7% Blerovo pos. 86,50—87, 7% posojilo Drž. hip. banke 99,25 den. — Delnice: Narodna banka 7,150 den., Priv. agrarna banka 195 den., Trboveljska 265—280 (265), Gutman 65 blago, Osl. livarna 180—190, Osl. eladk. tov. 160—190, Dubrovačka 350—410, Jadr. plov. 400 den., Oceania 250 den.

Belgrad. Državni papirji: 7% invest. posojilo 88,25—88,75 (88,50), agrariji 52,25—52,50, vojna škoda promptna 409,50—410 (410), beghuske obveznice 76,50—77 (75,75), dalm. agrariji 74,50—75 (74,75), 4% sev. agrariji (52,50), 8% Blerovo pos. 95,25 blago, 7% Blerovo posojilo 86,25—87,50, 7% etab. posojilo 87 den. — Delnice: Narodna banka 7,200 blago, Priv. agrarna banka 198—199 (198,75).

Dunaj, 1. junija. Današnja borza je potekla mirno. Tendence je bila delno celo boljše, vendar je bilo poslovanje v ozki meji. Beležili so (v oklepajih včerajšnji tečaj): Donavskoavstrijskojadranske žel. obligacije 61,80 (61,75), avstrijske stavbene srečke iz leta 1926 17,75. — Delnice: Narodna banka 100,25 (159,75), Steg 27,15 (27,10), Stewag 29,25 (29,30), Trboveljska 28,80 (28,55), Alpine 42 (42,20), Berg-Hütten 635, Rima Murany 90 (88,25), Steyr-Daimler-Puch 209.— (207,50), Leykam 70.— (70,75), Semperit 62,55 (62,70).

Žitni trg

Novi Sad. Vse neizprej. Tendence neizprej. Promet srednji.

Sombor. Oves: be., srem., slav. 100—102. — Rž: be. 153—155. — Ječmen: be. okolica Sombor, 63-64 kg, 120—122,50, srem., 63-64 kg, 120 do 122,50, be. spomlad., 67-68 kg, 125—127,50, bar. spomlad., 67-68 kg, 127,5—130. — Koruza: be., srem. 91—93, be. bela 2% 95—97. — Moka: be. Og. 260—270, 240—250, 230—240, 200—210, 160 do 170, 115—120. — Otrobi: be., srem. 90—95. — Fižol: be. beli 230—240. — Vse ostalo neizpr. Tendence prijazna. Promet 49 vagonov.

Živina

Sejmsko poročilo iz Kranja od 24. maja. Cene goveje živine so bile naslednje: voli I. vrste 6 Din, II. vrste 5,50, III. vrste 5 Din za 1 kg žive teže; telice I. vrste 5,50, II. vrste 5, III. vrste 4,50 Din za 1 kg žive teže; krave I. vrste 5,50, II. vrste 5, III. vrste 4,50 Din za 1 kg žive teže; teleta I. vrste 7,50, II. vrste 6,50 Din za 1 kg žive teže. — Prasički špeharji 9 Din, pršutariji 8 Din za 1 kg žive teže. Do 8 tednov stari pujski 140—200 Din komad. — Cene goveje živine in prasičev so ostale od zadnjega sejma v glavnem neizpremenjene. — Goveje meso I. vrste 10—12 Din, II. vrste 8—12 Din, III. vrste 7—9 Din za 1 kg. — Svinjina 16 Din, svinjska mast 19 Din, slanina 22 Din, čisti med 24 Din, neprana volna 24 Din, oprana volna 32 Din za 1 kg. — Kmetijski pridelki: pšenica 200 Din, ječmen 190 Din, rž 190 Din, oves 190 Din, koruza 140 Din, fižol 300 Din, krompir 100 Din, lucerna 2000 Din, seno 75 Din, slama 50 Din, pšenica moka 300 Din, koruzna moka 250 Din za 1 cent. Mleko 2 Din liter.

Kulturni obzornik

Belokrajinsko narodno blago

Nedavno je izšel poseben odtis iz »Etnologa« (knj. X. 1937): »Katarina Zupanič, Šopek poljskih cvetlic iz Gribelja v Beli Krajini«. Knjižica prinaša na kakih 20 straneh raznovrstno narodno blago, ki ga je v Gribeljah in njegovi okolici nabrala in zapisala odlična belokrajinska žena Katarina Zupanič, pokojna mati ravnateljice Etnografskega muzeja v Ljubljani ministra dr. Nika Zupaniča. Narodopisno gradivo je porazdeljeno na štiri dele: I. Narodne pesmi, II. Pregovori in izreki, III. Vraže, šege in navade in IV. Navadne besede in izrazi.

Narodne pesmi predstavljajo dokaj pestro in mnogolično podobo, ki se v njej križajo in prepletajo razni slovenski in deloma hrvaški svetovi. Med njimi je mnogo takih pesmi, ki so nam dobrodošle variante onih belokrajinskih narodnih pesmi, ki jih je svojočasno zapisal Janko Barle v Podzemlju, Suhorju in še kje drugje (prim. Strekelj III/392, Ova mala čašica potuje i. dr.). Nekatere gribelske narodne pesmi poznamo že iz Šaslija (Biserice I. in II.) oziroma iz Strekelja kot kresne (ivanjske) pesmi ali kot pesmi, ki jih pojó pri belokrajinskem (n. pr. poljanskem) kolu. (Izrasla je runka hruska, Junak sadi vite jalvo). Seveda moramo poudariti, da so gribelske pesmi sicer bistveno enake ali podobne imenovanim, že zapisanim pesmim, da pa so gribelsko-krajevno zabavane ter so zaradi tega kot nove variante pomembne in važen donesek k študiju belokrajinske narodne epike in lirike. Le žal, da niso zapisani tudi napeti te pesmi in v tem pogledu bi jih bilo treba vsekakor popolniti. Dalje je med gribelskimi pesmimi nekaj takih, ki se jim močno pozna, da so se priselile v Belo Krajino iz severnejših slovenskih krajev. Opozorjam med drugimi n. pr. na Majolico (Štajerska), Kadar jaz pa umriem (Sredozemlje, Gorenjska), Mi smo bratci dva (Dolenjska) i. t. d. Tudi za te pesmi bi bilo dobro, poznati njih napeve, da bi dognali, v koliki meri so jim vtisnjene belokrajinske značilnosti. Hkrati pa moramo ugotoviti, da so v zbirki tudi pesmi, ki so prvič zapisane. — Drugi del tvori pregovori in izreki, ki so deloma prvič zapisani, deloma pa predstavljajo zanimive

variete že po šasliju zapisanih pregovorov, prilik in izrekov. Med gribelskimi pregovori in izreki precej jasno razločijo, kateri so zgolj belokrajinska in kateri obča slovenska last.

Tretji del prikazuje vraže, šege in navade. Dejal bi, da je v tem delu razmeroma še največ doslej nepoznanega in neobjavljenega narodopisnega gradiva, kajti zbiranje in zapisovanje belokrajinskih vraž (uver) se je v slovenskem narodopisju zelo zanemarjalo, da ne govorim o njih razlaganju. Predvsem so dragocene in pomembne one gribelsko-belokrajinske šege in uvere, ki nam odpirajo razgled v davno kulturno-magično dobo belokrajinskega človeka. Med številnimi uverami naj v prvi vrsti opozorjam na rožo dolinarico ter na razne svatovske običaje in uvere.

Tej zbirki gribelsko-belokrajinskega narodnega blaga je redakcija oskrbela primeren uvod, ki nas seznanja z gribelskim krajem in z življenjem zbirateljice, izobrazne kmetske žene, Katarine Zupanič, in njeneža moža Miksa. Moderno narodopisje hoče namreč spoznavati in prikazovati ne samo običaje in razne ljudske predmete, ampak tudi zemljo in človeka, nositelja in stvaritelja vseh teh običajev in predmetov. Mestoma sicer uhaja ta življenjski in lirski vznesenost, izčrpanost pa je vendar narodopisno tehten in stvaren. Kajti v lepi luči nam razodeva plemenite in izrazite svojstvenosti belokrajinskega človeka in dobro nam prikazuje, kako raste kmetski človek iz belokrajinskih tal, kako živi sredi sveta svojih zmiselnih običajev in navad. Zlasti v Katarini Zupanič ugledamo svojstven lik belokrajinske žene in slovenske matere, katerega ne bosta smela prezreti slovenski narodopislovci ter kulturni zgodovinar. Knjižico ilustrirajo tri risbe Iv. Vavpotiča (K. in M. Zupanič, Kolpa), reprodukcija akvarela M. Gasparija (gribelska cerkev) in Belokrajinci iz Valvazorja. Skratka: narodopisna knjižica, ki jo mora poznati vsak narodopislovec, zlasti pa oni, ki se poglablja v podoben študij belokrajinske folklorne.

B. Orel

Stele: Monumenta

Veliko delo dr. Franceta Steleta »Monumenta artis slovenice« izhaja redno po napovedi ter sleherni mesec izide snopič, ki ima poleg teksta tudi odlične reprodukcije slikarskih del. Sedanjí četrti snopič obsega konec francoskega besedila, ki se nanaša na prvo poglavje, potem pa prehaja

avtor na drugo poglavje, ki govori o vlogi tujih slikarjev. Predvsem ugotavlja dvoje središč, kamor se je opiralo baročno slikarstvo pri nas, in sicer Gradec ter Ljubljano, kjer je povsod prevladoval v 17. stoletju vpliv beneškega slikarstva. Označeni so posamezni slikarji in njih dela pri nas, omenjeni so neitalijanski vplivi, potem pa razpravlja dr. Stele o slikarjih, ki so posebno posegli v razvoj slovenskega baroka: Italijan Giulio Quaglio, Alzačan Valentin Metzinger, o katerem bo govora kasneje, ter na prehodu v 19. stol. Janez Martin Kremsers-Schmidt, prav tako pa tudi Solnagracjan Frančišek Kurz pl. Thurn in Goldstein. — Reprodukcijske obsegajo iluzionistično slikarstvo, ki ga predstavljajo: slikani oboki ljubljanske stolnice (Quaglio), slikani oboki ljubljanske šentpeterske cerkve (Franc Jelovešek), deli slikarskih stropov v gradovih v Ormožu in v Dornavi, slikane kupole v župnih cerkvah v Rogatecu in v Olinju, slikana dvorana v gradu v Brežicah, deli slikanih stropov v gradu v Bokalcu in v gradu Statenbergu, deli stropa v dvorani in oboka v kapeli na bežičkem gradu ter slikani oltar v cerkvi sv. Katerine na Markovem trgu v Zagrebu (Andrej Jelovešek).

Monumenta izdaja Akademski založba v Ljubljani. Mesečna naročnina 38 Din.

Pregled moderne slovenske literature v češki reviji. V Pragi izhaja pri izdajatelju E. Beaufortu (Edice Elzevir) ilustrirani zbornik sistematičnega izobraževanja »POZNANI« (Poznanje, znanstvo), ki ga urejujejo odlični češki znanstveniki in ima namen najširšim plastem nuditi sistematično obravnavano snov iz najrazličnejših znanstvenih panog. Snov je razdeljena na X. skupin, ki jo urejuje deset urednikov ter izhaja mesečno (10 šestičkov 66 Kč) v posebnih zvezkih, kjer pa ima vsaka skupina svojo posebno paginacijo, kar da ob letu posebno zaključeno knjigo. VI. skupino, literaturo in jezikoslovje, urejuje dr. Jan Snopar, ter je za pregled moderne slovenske književnosti zaprosil lektorja slovenskega jezika na praški univerzi in knjižničarja Slovenskega zavoda dr. O. Berkeopca. Zdej je razprava dr. Berkeopca izšla v 8. zvezku na desetih dvokolonskih straneh ter obsega: nastop moderne, prehodno generacijo ter mlade in najmlajše. Razna kritika pa pride v prihodnjem zvezku. Dr. Berkeopce objektivno poroča o vseh važnejših pojavih slovenskega književnega

življenja, kjer podčrtava izmed predvojnne in prehodne generacije, poleg slovenske moderne, zlasti VI. Levstika (morda z malo pretiranimi epiteti), Preglia in Bevka, med mlajšimi bi morda oporekal precejšnemu Jarčevih »Listopadovih« pesmi, ali primeri ob F. Vodniku, da se dajo nekatere njegovih pesmi primerjati Brezinovim. Potrebno pa bi bilo bolj podčrtati Božo Vodnika in Faturja, ki zaključujeta pesniška imena. Vsekakor pa je ta pregled slovenske moderne med najboljšimi, kar smo jih brali v tujih listih ter moramo biti dr. Berkeopcu, ki tudi sicer prav marljivo piše o naših kulturnih pojavih redno v kulturno rubriko »Českega slova« ter v novi »Ottov Slovník« (dodaj čez 300 jugoslovanskih gesel, med njimi preko 100 slovenskih — do črke rj hvaležni. On vrši vzorno vlogo poročevalca v čeških revijah, zlasti še kot urednik za Slovenski del »Česko-jugoslovanske revije«.

Teneriffa — otok sreče

Prav zarana smo se s parnikom »Cap Arcona« nekega jutra približali Kanarskemu otočju, »otokom fortunata«, »otokom sreče«, kakor so jih imenovali že v starem veku zaradi njih čudovite lepote, prirodnih zakladov in izredno milega podnebja. Teneriffa je najvažnejši otok tega otočja, ki je pod špansko nadoblastjo. Ko stopim na krov, se pretaka še mesečina v srebrnih pramenih z neba, zavija naša ladja čez in čez v svoj mehki sijaj, da je ko začarana palača. Tudi pokrajina, ki se dviga pred nami, se svetlika v kovinskih lučih. Naglo se nam bliža. Sivozlate, divje razcefrane pečine tvorijo obrežje in se ko kulise razmikajo v tem čarobnem prirodnem gledališču. Sence ležijo globoko v režah in grapah pogorja. Nad vsemi temi bazaltinimi skalami pa se dviga Pic s Teneriffe, Teyde imenovan. Zdi se, da je njegov drzni, trikotni vrh zavil v belo blesteči se snežni plašč, vendar je to samo kamenje.

Črnozravo razcefranost pogorja poživiljajo redki, sivozeleni otočki, kakteje in kaktejam slične rastline. Dovolj časa imamo, da si ogledujemo to divjeromantično podobo, ker ne sme nihče z ladje, dokler nas ni preiskal zdravnik in dokler niso dospeli pristaniški uradniki. Slednjič prepelje motorni čoln vse potnike na suho. Sprejme nas Santa Cruz, glavno mesto Teneriffe. Le nekaj ur imamo za ogled mesta na razpolago. Z dobrim ameriškim avtom se odpeljemo po jako negovani cesti v ostrih ovinkih navkreber. Pogled nam pada globoko v mračne skalnate grupe, ki jih tudi sonce, ki zdaj tako zmagovito sij, ne more razsvetliti. Banane tvorijo majhne skupine pred raztreseno stoječimi kočami, palme stojijo posamezno. Agane prebadajo ozračje z ostrorobimi, mečem podobnimi listi in s trnjem posejani stebri mlečka stojijo tu in tam med njimi. Strupeni mleček te rastline posušijo in ga uporabljajo kot zdravilo. Vsaka hišica je obdana z gosto ograjo kaktej in kronana z neštevilnimi rumenimi sadeži, ki prihajajo na trg kot indijske fige in so jako okusne. Predvsem pa gojijo te kakteje, ki so jih kar celi gozdovi krog in krog, zaradi listnih ušic, ki živijo na njih in se

tenje in ki ga poživiljajo nešteti, krasno pisani ptiči, da je vse ko velikanska kletka, a s prijaznim, z nebesno svilo prevlečenim stropom.

Od Lagune drži precej slaba cesta v Orotavo. Mesto leži skoraj v sredini severozahodnega obrežja, v dolini, ki je tako oblagodarjena z lepoto, da je menil veliki svetovni romar in prirodoslovec Aleksander Humboldt, da je našel paradiž v njej. Bohotna rodovitnost je v tej dolini in oborož razdaja svoje bogatije, medtem ko južnovzhodno obrežje ni skoraj nič rodovito. Žal, nismo utegnili, da bi si ogledali ta raj in morali smo se vrniti. Kmalu za Laguno se je pokrajina spremenila; pogorje se je oddaljilo in razgled je bil prostranejši. Sveže zelenje je oživljalo pokrajino, ki je bila prej tako vsa rjava. Njive, ograjene s šopi aloj, obrobajo cesto. Tudi ta skrbno posejana loka je rajski vrt; na gosto stojijo vrtni, polja banan in paradižnikov drug pri drugem. Vzdolž ceste se temni lovori in mogočna, senčnata drevesa so med opuntijami in aganami. Na daleč se raztezajo resni gaji avkarij in pinij. Kamele delajo na njivah med golimi figovimi drevesi. Zgoče rdeči slapovi cvetja padajo čez zidove, belo mandeljevo cvetje drhti po nežnem drevju...

Stirno pada cesta v Santa Cruz; morje nas spet pozdravlja. Tako majcen je videti naš veliki parnik s te višine! Ko peruti galebom pa se približavajo jadra številnih ribiških barčic. Prekrižamo nekaj širokih, jako lepih cest, ki jih obrobajo vile, ki so videti kar smešno načičkane in se dozdevajo, ko da bi pravkar prišle iz kake slaščičarne. Pesti, cvetlični otoki prekinjajo v razkošnih barvnih in oblikovnih bogatih belino cest in hiš. Nekaj modernih hotelov v slogu starih gradov nas s svojimi stolpiči pozdravlja z višav. Ali more biti na svetu še kaj lepšega, ko da bivaš tu in gledaš na sinjo čašo morja, ki s srebrnimi grebeni valov liki čipkam obrobja črne pečine in zreš na te divje-skrbinaste, mrke skale, v prapodobo prirode in na to belo mesto pod seboj! Za nekimi ovinkom je iznenada pred nami nekaj obširnega, belo se blestečega: arena za bikoborbo. Vroče pripeka sonce na proster brez strehe, na prazne vrste klopi. Pesek je ves pomendran od mnogih kopit: prejšnji dan je bila ondi bikoborba.

V tem malem španskem mestu so hiše po tesnih ulicah starinske, preproste in nizke in le nekaj je pisanih. Skozí odprta velika vrata vidiš v razkošne vrtove in na starinske, visoke oboke. Vidiš v pisarne s starodavnim, lesenim opazem in hodiš po obraslih, tlakovanih trgih, ki so podobni evančnim dvoranam. Po trgovinah se ničvredno blago druží s čudovito lepimi, dragocenimi ročnimi deli, kakršne izdelujejo tukajšnje spretné ženske roke, da so ti izdelki slavni po vsem svetu. Cene so navadno nesramno pretirane, kar te naj pa ne plaši, saj je trgovec slednjič tudi s tretjino dotične vsote zadovoljen. V velikanski tržnici, kjer vse kar polje tuje živahnosti, si nakupimo še dragocenih sadežev, potem je čas odhoda že tu in kmalu se »Cap Arcona« počasi obrača in pozdravlja mesto in ladje, ki so v pristanišču.

Se dolgo se sveti iz višine oblakov trioglati vrh Pica, ki je iz dalje videti ko srebrni, božanski ščit nad »otokom sreče«.

Zastrupljena zemlja

Profesor Floyd z ameriške univerze Stanford je na zborovanju srednjezahodne sekcije »Ameriške družbe za kemijo« vprilo 1500 odposlancev predaval o tem, kako se vse prebivalstvo pokrajine Wyoming in obeh Dakot počasi in trajno zastruplja z neko enovjo, ki je v zemlji in se imenuje »elenij«. Ta strup učinkuje kakor arzenik in svinec, le da še bolj počasi in bolj neopazno. Ljudje, živali in rastline teh pokrajin trpijo zaradi strupenih učinkov zemlje. Že več let je moči opaziti in dognati, kako je zdravje živine in kureline izredno elabo in da otroci iz teh krajev, kjer je v zemlji selenij, zaostajajo v rasti in se predčasno starajo.

Farmarji so že zdavnaj opazili, da mora biti neke kaj strup in so prepričani, da izhaja strup zlasti iz pšenice, kar je tudi potrjena resnica. V teh pokrajinah je nekaj delov zemlje, ki se jih izogibajo vsa živa bitja, to so »doline smrti«, kjer uspeva le nekaj bornih zelišč, ker je tu polno selenija. Ker prihaja pšenica, ki se je nasrkala le malce selenija, tudi v druge pokrajine, more tudi drugod zastrupljati ljudi. Skoraj nemogoče je, da bi se strupene pokrajine kako popravile, zato so te dele zemlje oznanili za »deželo nikogar«, kar je pa zaradi goste naseljenega prebivalstva spet skoraj neizvedljivo.

19 ton hroščev

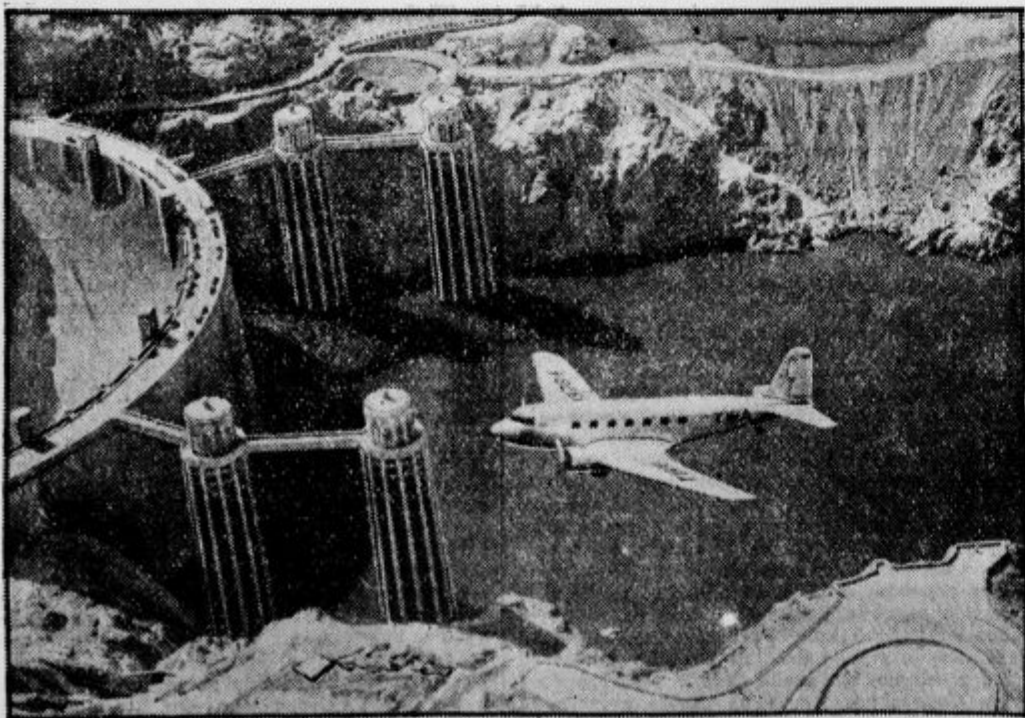
V občini Weinfelden v Švici so na 1300 hektarjev zemlje dobili od 5. do 9. maja kar 19 ton majskih hroščev. Če pomislimo, da tehtajo en hrošč nekaj več ko 1 gram, tedaj je bilo v teh tonah 17 milijonov hroščev, ki je zanje občina plačala otrokom, šolam in brezposelnim 4200 frankov. Letošnji lov presega onega pred tremi leti za 5 ton, čeprav jih tedaj niso tako pridno nabirali ko letos.

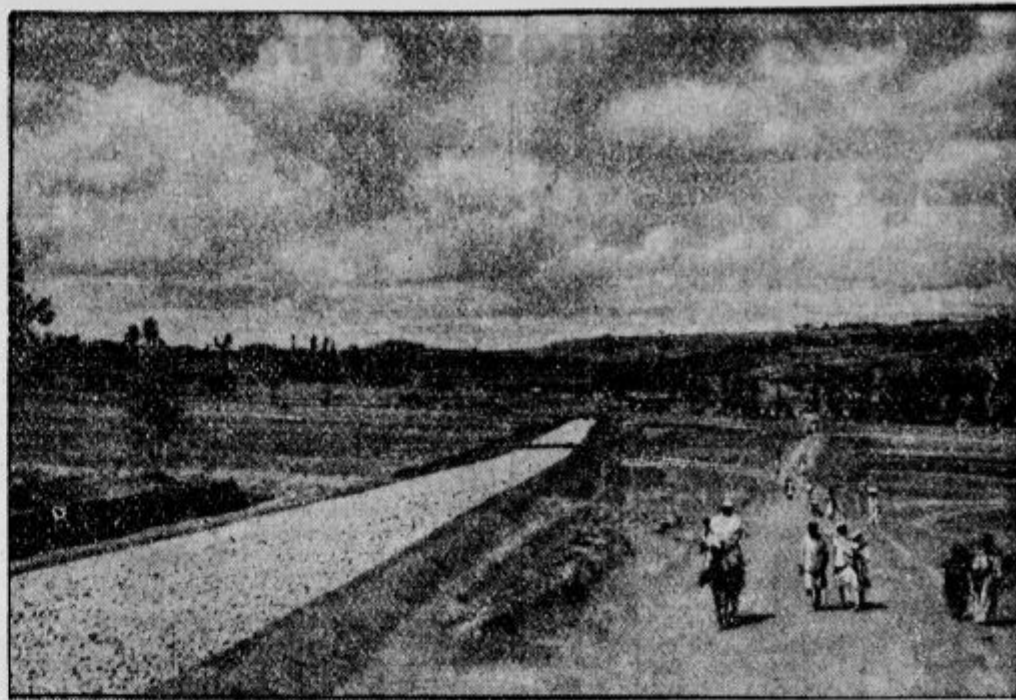
Kraljica-mati, Mary, je izpolnila letos, 25. maja 70. leto.

preživljajo z mesnatimi listi. To so uši »cochenille«, ki posušene dajejo dragoceni karmin, lepo rdečo barvo. Velike nasade kaktej gojijo v prejšnjih vinogradih, ki jih je neka bolezen grozdja skoraj vse uničila. Težko natovljene kamele stopajo mimo nas. Saj smo tako blizu Afrike! S filozofskim zaničevanjem, kot posebljeni napuh, gledajo z viška na nas. Umazani otročaji se pretepavajo pod drevesi, ki dajejo kaj bomo sence. Srečamo mnogo preprostih žensk, ki navzlic visokim košaram na glavi ponosno in gibno stopajo in so večina v črnih oblekah. Da jih zaradi težkega bremena ne boli glava, imajo na temenu za krožnik velike, črne obrobene slamničke (pri nas svetke), ki so kaj smešni videti, dokler ne spoznaš vzroka, zakaj jih imajo na glavi.

V divji naglici brzimo v višino. Ob strani vidimo ves čas blesteče se, sinje morje. Ko dospemo do gorskega grebena, ostane Ocean za nami in potem hajdi — v notranjost otoka, proti Laguni! Laguna, prejšnje glavno mesto, je kake tri četrte ure vožnje z avtom oddaljena od Santa Cruza. Zdjaj je mesto precej zapuščeno. Poleti se prebivalci glavnega mesta zatečejo semkaj pred vročino. Tu vidijo tuji kot znamenitost krasno cerkev, kjer je prvotna gotika prekrita s težkim barokom, častiljiv spomenik stare kulture in pa »Colleggio«, neke vrste visoko šolo, kjer je tudi muzej. Tuje živali in rastline živijo v tem nepoznanem svetu. Mogočno zidovje, ki ima stolp na vrhu, obdaja majhno dvorišče, ki more komaj obsegati preživo, pestro cve-

Največje umetno jezero sveta. Nedavno je vlada Združenih držav prevzela upravo orjaškega jezra Boulder, ki naj ovira divjanje reke Colorado in zaeno namaka suhe pokrajine. Tri ameriške države bodo dobivale iz elektrarne te vode luč in elektriko. Več ko 6 let so delali jez, kar je stalo 115 milijonov dolarjev. Umetno jezero je največje te vrste na svetu, saj je 200 km dolgo in 70 km široko! Jez je visok 220 m in je vrh zidu prostora za štiri vozove, da vstric vozijo.

Italija gradi ceste v Abesiniji. Na sliki vidimo na novo zgrajeno cesto, zraven pa staro pot, ki je bila prehodna samo ob lepem vremenu.

Ptiči, ki ne morejo letati

»Ptič« in »letati« — te dve besedi sta tako združeni, da se začudimo, ko slišimo, da so na svetu tudi ptiči, ki ne morejo letati.

Tako ima noj, ta dva metra visoki afriški orjak, namesto peruti le ohlapno, nakodrano perje, ki ga uporablja moda za klobuke. Tudi mada-gaški orjaški noj, ki je bil 4 m visok in je bil največji ptič vseh časov, ni znal letati. Ta ptičja pošast ne živi več, nemara je izumrla pred nekaj stoletji, a kako je bil orjaški, pričajo njegove kosti in jajca, ki so jih izkopali. Jajce obsega 185 kurjih jajc in ves posad — 15 do 20 jajc — tehta tri cente. Kateri vzroki so primorali ptičjeja velikan, da je izumrl, ni znano, pač pa vemo, da je vprav pomanjkanje letanja uničilo njegovega manjšega sorodnika z imenom moa. Ta ptič, ki je bil še zmeraj 3 m visok in ga ni noben Evropejec videl, je živel na Novi Zelandiji. Njegovo brezskrbno življenje je trajalo pa le dotlej, dokler si niso Samoanci izbrali rajske Zelandije za svoje bivališče. Ptiči, ki niso mogli letati, se tudi niso mogli ubraniti Samoancev in so dobesedno izginili v žledodih divjakov. Junaške pesmi Maorijev še zdaj proslavljajo boje njih pradedov s tem plitjim nesvoro.

Prililakavček pa je kivi, ki tudi ne more letati in ki je preživel svojega velikega brata. Še vedno živa sem in tja po mrki pragozdni gošči in stika s svojim dolгим kljunom za črvi in mrčesom. A tudi njemu grozi smrt in pogin. Maoriji imajo njegovo meso jako radi in ne bo dolgo, ko bo tudi tega prililakavca zadela usoda vseh ptičev, ki ne morejo letati.

Pingvinu, ki živi največ v južnih polarnih krajih, so udje za letanje spremenjeni v ude za plavanje. Veliki zastopnik tega rodu, en meter visoki cesarski pingvin, ima te ude bolj podobne plavutam mroža ko ptičjim perutnicam.

V Bruslju so Flamci vpriporili sprevod z zastavami, ko zahtevajo amnestijo za flamske narodnjake.

Dragoceno mišje gnezdo

V Trbižu je neki mesar dognal, da na nerazumljiv način izginja denar iz njegove blagajne in že je osumil svoje uslužbenke. Slednjič je sporočil stvar policiji in vprilo neke priče je položil 800 lir v slotakih v predal in ga skrbno zaklenil. Ko je mesar drugi dan pogledal v predal, je bilo ondi samo še 600 lir. Že je mislil dati aretirati svoje uslužbenke, ko je neki stražnik iztaknil prav na koncu predala v kotičku miško luknjo. Ko so še preiskovali predal, so našli spodaj precejšnje mišje gnezdo z dvajset miškami. Gnezdo je bilo narejeno iz razgledanih slotakov v vrednosti 2000 lir. Miši so potrebovale tri tedne, da so sestavile to dragoceno zgradbo!

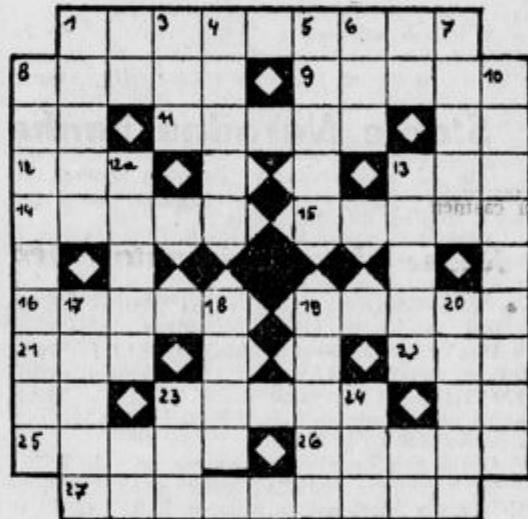
Moskva in nizozemske volitve

Kakor piše »Agence d'Information de l'Orient« iz Moskve, je zanimanje gospodov iz Kremlja za nizozemske volitve jako veliko. Tako je Dimitrov izjavil, da so moči holandskih komunistov sicer elabo in ne bodo prišle še na dan, posebej še, ker so komunistična prizadevanja za tvoritev ljudske fronte v Belgiji zadela na odpor socialistov. Vendar to še nikakor ne sme preprečiti udeležbe komunistov pri volitvah na Nizozemskem. Moskva bo vedno pazno zasledovala borbo komunistov v tej deželi.

Sploh kaže vse tako, da je ta ptič bolj mrož ko ptič. Luskinasta peresca pokrivajo plavuti, rep je ko ščetinasta metla in laeast, za vodo neprodiren kožuh pokriva neokretno telo. Ko je v vodi, plava ko blisk in mu ne more tako brž uiti kaka riba. Usodno je za ptiče, da ne znajo letati, pa le tedaj, če pridejo nanje iznenada preganjanja in nezdode in takrat bodo izginili s pozorišča kot ptiči, ki ne znajo letati.

Križanica

Vodoravno: 1. pred kratkim umrl slovenski književnik in leposlovni zgodovinar, 8. veliki nemški lirski pesnik, 9. domačin, 11. nemški komponist, dirigent berlinske pevske akademije (1800—1866), 12. kraj na Koroskem ob železnici Beljak—St. Vid, 13. slovenski znanstvenik, Prešernov sodobnik in prijatelj, 14. Stritarjev čustveni

roman, 15. ameriško moško in žensko ime, nosi ga pisateljica romana »Matic«, 16. poveljnik Srbov v boju med Ferdinandom in Zapoljo za prestol na Ogrskem, 19. slovenski umetnostni zgodovinar in kritik, 21. ud izumrlega naroda, 22. tatarski poglavar, 23. moško krstno ime, ima ga frančiškanski provincial, 25. del človeškega telesa, 26. oseba iz Reymontovih »Kmetov«, 27. slovenski epigonski lirski pesnik (1847—1893).

Navpično: 1. špansko moško krstno ime, imajo ga tudi nekateri španski kraji, 3. navadna kratica pri inženirskih naslovih, 4. slovenski nabožni pesnik (1818—1896), urednik »Zgodnje Danice«, 5. oseba iz znanega Zorčevega ciklusa po-vesti o stiških menihih, 6. grško božanstvo vetra, 7. župnija blizu Ljubljane, 8. slovenski zgodovinar noviške dobe (1812—1867), 10. slovenski protestantski pridigar, motiv za neko Aškerčovo pesem, 12a. naslovna oseba iz znane Jules Vernove mladinske povesti, 13. češki pisatelj in dramatik, 17. prebivalec dela nekdanje grške državnice, 18. kurivo, 19. rokodelce, 20. norveška reka, 23. vas na Dolenjskem, znana po svoji kmetijski šoli, 24. tri zaporedne črke iz abecede.

Rešitev črkovnice

1. Rikl, 2. Livno, 4. Novak, 5. Rokav, 6. Avala, 7. Laško, 8. Kofce, 9. Celje, 10. Jeran, 11. Banat, 12. Atene, 13. Nemec, 14. Melje, 15. Jenko, 16. Kovor, 17. Alani, 18. Nitra, 19. Rauch, 20. Voklo, 21. Loire, 22. Remec, 23. Troja, 24. Janša, 25. Salek, 26. Raabe, 27. Bevke, 28. Kette, 29. Basar, 30. Aroa, 31. Savel, 32. Basra, 33. Radna, 34. Nanos, 35. Dante, 37. Tezno, 38. Toman, 39. Anima, 40. Majar, 41. Drina, 42. Naklo, 44. Lopez. 3—43 Valentin Vodnik.

Kako v Teksasu rešujejo.

Akademija Društva rokodelskih mojstrov

Društvo rokodelskih mojstrov v Ljubljani je priredilo v nedeljo, 30. maja zvečer v dvorani Rokodelskega doma priručno akademijo v proslavo 20-letnice majniške deklaracije in v proslavo imenovanja Jerneja Kopača, industrijskega iz Ljubljane, za društvenega častnega člana.

Poleg obilnega števila društvenega članstva in prijateljev društva se je proslave udeležil tudi banški svetnik Brozovič kot zastopnik g. bana in g. načelnika oddelka za trgovino, obrt in industrijo pri banški upravi. Nadalje se je proslave udeležil društveni častni član in bivši minister g. inž. Dušan Sernec. Zbornico TOI je zastopal podpredsednik g. Ogrin z zborničnimi svetniki gg. Merharjem, Kavko in Simencem. Bila sta navzoča tudi svetnika občine ljubljanske gg. Novak in Stojce kakor tudi mnogo drugih zastopnikov raznih javnih korporacij.

Po pozdravni pesmi in po recitaciji O. Zupančičeve »Naša beseda« ter po dovršeno izvajanju Foersterjevi »Povejte ve planine«, ki jo je zapel pevski zbor Kat. društva rokodelskih pomočnikov, je spregovoril društveni predsednik in občinski svetnik g. Jože Musar. V svojem govoru je poleg zaslug pokojnega Janeza Ev. Kreka in zaslug našega voditelja dr. Antona Korošca za osvoboditev in osamosvojitve Slovencev, Hrvatov in Srbov ter za ustanovitev kraljevine Jugoslavije zlasti poudarjal dela in zasluge g. Jerneja Kopača za Društvo rokodelskih mojstrov, kateremu je imenovan predsednik pet let. Navajal je, da delo v društvu ni bilo lahko. Treba je bilo pomagati v poslednjih letih bolj kot kdaj prej obrtništvu, pomagati obrtnemu naraščanju. Zato je društvo potrebovalo na vodilnem mestu moza dela, moža prepričanja, poguma in vztrajnosti. In takega moža je našlo v osebi g. Jerneja Kopača, ki je neumorno delal, se žrtvoval in skrbel, da je društvo moglo toliko storiti za svoje člane, za koristi obrtništvu in za obrtni naraščaj. Njegova zasluga je, da je Društvo rokodelskih mojstrov danes močno, njegov uspeh in napredek v bodočnosti zagotovljen, njegovo članstvo zavedno in delavno. Nato mu je izročil krasno umetniško diplomu o častnem članstvu, katero je izdelal umetnostni slikar prof. Stanko Kregar.

Globoko ginjen se je g. Kopač govorniku kakor tudi društvu zahvalil za izkazano odlikovanje in obljubil se nadaljno svojo pomoč in sodelovanje. K imenovanju za častnega člana mu je nato čestitil predsednik Kat. društva rokodelskih pomočnikov in stolni kanonik g. Alojzij Stroj in podpredsednik zbornice TOI g. Ogrin.

Člani rokodelskega odra so nato dovršeno in lepo vprizorili v spretni režiji g. Gananija Vombargerjevo enodejanko »Naša pravda«, ki je vzbudila ob pogledu na trpljenje in zatiranje našega naroda v letih pred majniško deklaracijo neizmerno hvaležnost in vdanost našim osvoboditeljem in borcem za našo pravdo Jan. Kreku in dr. Antonu Korošču.

S tem je bila lepa prireditev zaključena in udeleženci so se razšli polni navdušenja za Društvo rokodelskih mojstrov in njegovo poživljeno in človekoljubno delo, kakor tudi hvaležnosti društvu dolgoletnemu predsedniku, sedanjemu častnemu članu g. Jerneju Kopaču.

Nočno zborovanje natakarijev

Ljubljana, 1. junija.

Davi ob 2 so ljubljanski natakari napolnili dvorano Delavske zbornice ter živahno razpravljali o svojih stanovskih zadevah. Zborovanje je vodil predsednik g. Stanko Renko. Obrazložil je pomen organizacije za novi dve vladni uredbi, ki se tiče zlasti stanu gostilniškega nameščenca. Nujno potrebna pa je kolektivna pogodba, ki jo pa more omogočiti šele skupen in složen nastop vseh gostilniških nameščenec. Res je položaj delodajalcev težak, toda tudi uslužbenci imajo pravico, da zahtevajo zase minimalne pogoje za življenje. Zastopnik Delavske zbornice je nato tolmačil uredbo o osebju gostilniške stroke. Med tem govorom je prišlo do ostrih nasprotovanj med zastopniki raznih interesnih struj v tej stroki. Kljub posredovanju predsednika se zborovalci niso hoteli umiriti ter je moral zastopnik Delavske zbornice svoj govor zaključiti.

Soglasno je bila sprejeta resolucija, ki jo bodo naši natakari predložili vsem odločujočim činiteljem in za to stroko odgovornim združenjem. V resoluciji zahtevajo natakari: Uredijo naj se plačilni sistemi v soglasju z uredbo o minimalnih mezdah. Uvede naj se delitev odstotkov v zvezi z uredbo o pomožnem osebju gostilniških nameščenec. Natakari zahtevajo pravičen in primeren delovni čas, uvede naj se tarifa na stanovanje in hrano, v kolikor jo imajo uslužbenci pri delodajalcih. Resolucija zahteva ureditev vprašanja o kavcih in odkodnine za inventar, za kvalifikacijo osebja in pa ureditev sistema dela po obratih. Nameščenici zahtevajo, naj se uvede revirni sistem, kakor je uveden že po vsem svetu. Dalje zahtevajo natakari uvedbo zavarovanja za primer onemoglosti in starosti. Zahtevajo tudi uvedbo posredovalnic za službe, posebej ločeno za natakarsko osebje. Natakarsko osebje je nastopilo složno z nekaterimi izjemami. Zborovanje je bilo zaključeno ob pol 5 zjutraj.

Bioši predsednik Mednarodne katoliške esperantske organizacije umorjen

Urednik katoliškega esperantskega časopisa »Espero Katolika« je dobil pred kratkim sporočilo, da so dne 17. avgusta 1936 španski mornarji na grozovit način mučili Font Giralt, profesorja in duhovnika na eumenistični de Coll. Font Giralt je bil do leta 1935 predsednik Mednarodnega katoliškega esperantskega združenja ter urednik lista »Espero Katolika«.

O njegovi usodi niso katoliški esperantisti ni, česar vedeli, pristevali so ga pa že mrtvim. Kakor pravi poročilo, so Font Giraltu med potjo od de Colla do Girone odsekali nože in roke, telo pa nato sežgali.

Pisec teh vrstic hrani še pismo, ki ga je prejel od pokojnega pred tremi leti, Slovenski prevod se glasi:

Zelo spoštovani sotrudnik!

Oprostite, da Vam tako pozno odgovorjam. Bil sem zelo bolan in nisem mogel delati, zato tudi ni izšel časopis. No, sedaj je časopis že razposlan vsem naročnikom, in tudi moje zdravstveno stanje je hvala Bogu zopet dobro. — Zahvaljujem se Vam za Vaš trud pri razširjanju našega lista. Ali ne bi mogli postati posrednik »Espero Katolika« za Jugoslavijo? — Vaša notica o IKUE v Jugoslaviji bo objavljena v prihodnji številki. Časopis sem že poslal g. Duplančiču in Esperantskem klubu v Ljubljani. V prihodnji številki bom tudi omenil prospekt Slovenije v esperantskem jeziku.

Sočustvujem z Vami, ker morate živeti stran od svoje družine. Tudi jaz sem trpel sedem let pod diktaturo. Takrat me je preganjala španska diktatura zato, ker sem bil Katalonec, sedaj pa, ko je Katalonija postala avtonomna, me preganjajo, ker sem katoliški duhovnik, ker katalonska vlada sestoji večidel iz framonov... — Upajmo, da pristanete na mojo ponudbo ter da Vae bom lahko uvrstil v listo naših agentov E. K. Vas in Vašo soprogo iskreno pozdravljam

Vaš v Kristusu Font Giralt.

Regulacija Savinje se bo nadaljevala

Ze nekaj let uspešno regulirajo strugo Savinje med Laškimi in Celjem. Vsako leto prinese lep napredek regulacijskih del in ni več daleč čas, ko bo struga Savinje zregulirana do Celja. S tem bo v marsičem preprečeno divjanje Savinje, ki je v svojih številnih in skoraj redno se ponavljajočih povodnjih napravila velikemu številu posestnikov doslej že ogromne škode. Z regulacijo struge Savinje na nekaterih mestih nad Celjem pa bo v glavnem regulirana vsa ureditve potrebna struga Savinje.

Te dni je ban g. dr. Marko Natlačen potrdil razpis gradbenih del za regulacijo tretje etape Savinje. Licitacija je razpisana v skrajšanem roku 20 dni na 23. junij. Ta dela bodo prišla letos na vrsto in bo reguliranih okrog 800 m obrežja Savinje od km 21.480 do 22.299. To je kakih 800 m od tako zvanega »junglirsprunga« navzgor. Vsa gradbena dela tretje etape regulacije Savinje so preračunana na 2.308.000 din. K tej vsoti prispeva država iz fonda za javna dela 500.000 din, banovina 1.058.000 din, mestna občina celjska 450.000 din in okrajni cestni odbor v Celju 300.000 din. Za hitro in pravočasno nadaljevanje regulacijskih del na Savinji odnočno za začetek gradbenih del tretje etape regulacije Savinje ni treba drugega, kakor da licitacija 23. junija uspe in da jo potrdijo pristojni činitelji. Upajmo, da bo temu tako in da bo mogoče začeti s tretjo etapo regulacijskih del še preden bodo popolnoma zaključena regulacijska dela druge etape, ki se sedaj dokončujejo. (Z)

Kamnik

Prvo slovensko pevsko društvo »Lira« v Kamniku priredi dne 6. junija ob 4 popoldne v mestnem parku (poleg gasilnega doma) mladinski koncert, na katerem bodo nastopili priljubljeni mali ljubljanski harmonikarji ter mladinski in otroški pevski zbor pod vodstvom prof. Pavla Rančigaja. Mladi ljubljanski gostje so že ponovno želi najlepše uspehe v Ljubljani in drugod, zato pridite vsi iz Kamnika in okolice, ki ljubite mladino in narodno pesem!

Mariborsko gledališče

Sreda, 2. junija ob 20: *Bela bolezen*. Red C. Zadnjič. Četrtek, 3. junija ob 20: *Školjka*. Red B. Znižane cene. Zadnjič.
Petek, 4. junija: *Zaprto*.
Sobota, 5. junija ob 20: *Trije vaški svetniki*. V korist Zdrženja gledaliških igralcev.

Celje

c Koncert slovenskega opernega pevca Franca Schiffrerja v Celju. V torek, dne 8. junija priredi operni basist Franc Schiffrer samostojen koncert v celjskem mestnem gledališču. Opozorjamo že danes vse Celjane na ta večer. Kritike soglasno hvalijo njegovo izredno pevsko kulturo ter ga stavlajo v vrsto največjih opernih basistov.

c Drž. strokovni izpit za konceptnega uradnika je položil z izvršnim uspehom dne 26. maja pri banški upravi v Nišu g. Lužnik Mirko. G. Lužnik slušuje pri okraj. načelnstvu v Prokoplju. Čestitamo.

c Zahvala. Mestni ubožni svet celjski se zahvaljuje gospodu Pečuh Francu, trgovcu in posestniku v Celju za vsoto 160 din, katero je daroval mesto venca na grob g. Oswatitscha Maksa, trgovca v Celju. Prav tako se zahvaljuje rodbini Rebeuscheg v Celju, ki je darovala 100 din mesto venca na krsto istega.

c 18.000 dinarjev prihrankov je ukradel. V začetku meseca maja je prišel stanovat k neki stranki-najemnici za Grofijo 17-letni dijak Josip M. iz Vinice pri Črnomlju. Svoji gospodini je pripovedoval, da je v službi pri nekem odvetniku in je res prav tako odhajal iz stanovanja in prihajal kakor da ima uradne ure. Včeraj dopoldne pa je ostal doma in se zaklenil v svojo sobo. Stanoval je poleg treh obrtniških pomočnikov in je med 10. in 11. uro vlomil v kovčeg Alojzija A. in mu ukradel 18.000 dinarjev prihrankov, katere je Alojzij A. mislil danes odnesti v hranilnico. Vlomilec je takoj po dejanju izginil z denarjem vred. Snoči se je vrnil Alojzij A. z dela domov in je našel zamašeno ključavnico ter vlomljeno skrinjo. V sobi pa je bil kovčeg omenjenega dijaka, katerega je odnesel na policijo in javil tatvino. Policija je ukrenila vse potrebno in upa, da bo v najkrajšem času izsledila mladega vlomilca in tatu.

c Kino Metropol. Danes ob 16.15, 18.15, 20.30 »Intermezzi«.

Elektrifikacija brežiške okolice

Banovinske elektrarne so pred kratkim sklenile dogovor z občino Dobovo pri Brežicah, po katerem bodo elektrificirale tako Dobovo, kakor tudi okolico. Prav tako je tudi elektrifikacija Leskovača že sklenjena stvar. V ta namen bodo zgradile 2 in pol km dolg daljnovod od Brezice. Prav tako se gradi še daljnovod od Krškega do Brezice in sedaj delavci že postavljajo drogeve za daljnovod. Pri kolodvoru v Brežicah je že dokončana transformatorska postaja, ki bo omogočila, da bodo še v tem letu brezpogojno elektrificirani vsi kraji prav do hrvaške meje, s čimer bo v tej smeri delo banovinskih elektrarn končano. Vprašanje je le še, kaj bo z Brežicami samimi, ker le te se še doslej niso dokončno dogovorile z banovinskimi elektrarnami.

Banovinske elektrarne nameravajo iz Brezice nadaljevati elektrifikacijo Slovenije še v drugi smeri. Zato bodo v kratkem začele graditi daljnovod iz Brezice po Bizelskem do St. Petra in Smarja pri Jelsah, kjer bo daljnovod zvezan z daljnovodom, ki bo vodil iz Celja mimo Smarja do Rogatca. Na ta način bodo banovinske elektrarne omogočile elektrifikacijo predelov, ki bi sicer še zlepa ne mogli priti do izkoriščanja električne energije.

V prvi uri je vsak preplaval 25 m po svoje. Po »stilu«, ki ga je pokazal, je prešel v eno izmed treh skupin. Jaz sem se znašel v drugi skupini. Po teh skupinah predelujemo prsno plavanje in krawl. Za izpit je treba preplavati 50 m za red 5 pod 45 sek., za red 4 pod 60. sek. En tak poskus smo že imeli; najboljši čas je bil 35 sek.

Poznavanje človeka smo imeli tudi skoraj vsak dan po eno uro. Obdelali smo človeško telo s posebnim ozirom na gimn. vaje, oziroma sploh sportne panoge. Kost, mišice, pljuča, srce, kri so bile najvažnejše podrobnosti, s katerimi smo se bavili. Drugače je bil ta predmet fino podan z modernega stališča športnih zdravnikov.

Higijeno nam je predaval vojaški zdravnik. Na tečaju so tudi predavanja o kralju, domovini, zastavi, edinstvu, veri, rodoljubju, časti, hrabrosti itd. Predelujemo tudi zakon o obvezni telesni vzgoji. Zakon in uredbo smo dobili v knjižici.

Tečaj bo trajal do konca maja, izpiti bodo v prvih dneh junija. Pri izpitu bodo vsi predmeti; iz vsakega predmeta dobimo po 3 vprašanja.

Preskrbeli so nam tudi tiskane učbenike, da bo šla vsa stvar bolje izpod rok.

Gledali smo tudi par zanimivih tekem: Madžarska - Jugoslavija, Jugoslavija - Admira, BSK - Ujpest, Jugoslavija - Celzi. Najlejša je bila vsakakor Jugoslavija - Celzi; tako dovršene taktike in diplomacije v igri kot so jo pokazali Angleži v prvem polčasu, še nisem videl.

Zelo lep je bil športni nastop srednješolske mladine. Dočim izgleda v Ljubljani ta nastop nekam prisiljen, je bilo tu res ostro tekmovanje med šolami za prvo mesto.

S. C.

Športni tečaji za ženske

Belgrad, 1. junija. AA. Minister za telesno vzgojo bo priredil med drugim v Belgradu celo vrsto tečajev za dame. Namen teh tečajev bo, dati jim primerno sposobnost za prirejanje in vodstvo ženskih športnih odsekov pri društvih, ker se že zdavnaj čuti potreba po kadru, ki bo mogel vršiti propagando telesne vzgoje in športa med našim žensstvom. Tečaji bodo v Belgradu v poslopju sokolskega doma-malice, Deligradska 27. Prvi tečaj bo od 17. do 26. junija v Belgradu, in sicer za plavanje. Udeležiti se ga lahko 30 slušateljke. Sprejemni pogoji so tilie:

Slušateljica mora biti jugoslovanska državljanica in popolnoma zdrava, kar se ugotovi z zdravniškim pregledom pri sprejemu. Dalje mora biti spodobnega vedenja in ne sme biti obojena ter ne mlajša od 18 in ne starejša od 30 let. Imeti mora najmanj 4 razrede gimnazije ali njej slične šole in znati preplavati 50 m na kakršenkoli način.

Slušateljice tega tečaja se pisмено obvežejo, da bodo v tečaju ravnale po določenih pravilih tečaja ministrstva za telesno vzgojo. Če bi iz tečaja izstopile po svoji krivdi, se obvežejo, da bodo povrnila ministrstvu za telesno vzgojo vse izdatke, ki jih je imelo z njo v tem času. V tečaju bodo imele od ministrstva za telesno vzgojo stanovanje in hrano. Po končanem tečaju dobe potrdilo, da so tečaj obiskovale. Oblika za vaje, čevlje za vaje, kopalni kostum in čepico ter potrebščine za umivanje mora vsaka prinesiti s seboj. Pravilno kolkovanje prsnice s potrebnimi listinami je poslati naravnost na ministrstvo za telesno vzgojo najkasneje do 11. junija t. l.

XV. Občni zbor jugos. zimskošportne zveze se vrši v nedeljo dne 6. junija t. l. ob 8 zjutraj v Beli dvorani hotela »Union« v Ljubljani. Na železnici je dovoljena polovična vožnja v času od 3. do 10. junija po običajnem postopku.

Nov svetovni rekord v skoku s palico. Kakor poročajo iz Los Angelesa sta dva najboljša skakalca ob palici Sefton in Meadows postavila neverjeten svetovni rekord v skoku s palico. Prvi je preskočil višino 4.54 m Sefton, pri tretjem poskusu je pa še Meadows sfrčal preko te višine.

Radio

Programi Radio Ljubljana

Sreda, 2. junija: 12 Glasba južnih Slovanov (plošče) — 12.45 Vreme, poročila — 13. Cas, spored, obvestila — 13.15 Vse mogoče, kar kdo hoče (plošče po željah) — 14 Vreme, borza — 19 Cas, vreme, poročila, spored, obvestila — 19.30 Nac. ura — 19.50 Sali — 20. Josephina Baker (plošče) — 20.10 Kako potujemo g. Janko Siferl — 20.30 Vesel večer: Sodelujejo — Jožak in Jekic in Radijski orkester — 22 Cas, vreme, poročila, spored — 22.15 Akademski pevski kvintet.

Drugi programi

Sreda, 2. junija: Belgrad: 19.30 Slovenske pesmi — 20.30 Humor — 21.30 Plesna glasba — Zagreb: 20 Ljubljana — Dunaj: 19.25 Opera Medvedje kože — Budimpešta: 21 Glasba slovenske — 22.20 Koncert na dveh pianinih — Trst-Milan: 17.15 Plesna glasba — 21.40 Komorni koncert — Rim-Bari: 21 Pihala — 22.15 Zbor — Praga: 19.40 Radijski film — 20.55 Orkestralni koncert — 22.20 Latvijske melodije — Varšava: 20.05 Plesna glasba — 21 Chopinov koncert — 22 Poljska glasba iz XVII. in XIX. stoletja — Berlin-Frankfurt-Köln-Frankfurt-Stuttgart-Monako: 20.10 Kmetiči večer — Herford: 20 Opera — Lahn: — Strassbourg: 21 Opera.

Sport

Iz tečaja za športne voditelje

Slovenski udeleženci na enomesečnem tečaju v Belgradu, ki ga je priredilo ministrstvo za telesno vzgojo naroda za izvedbo zakona o obvezni telesni vzgoji. (Drugi od desne na levo v sprednji vrsti je S. Cernetič, član SK Planine, Ljubljana.)

Število vseh udeležencev na tem tečaju je 52. Po poklicih so večinoma učitelji in občinski uradniki, ki so jih poslale občine. Slovencev nas je 12, razen treh vsi učitelji.

Absolventi tega tečaja bodo nastavljeni kot starešine, predavatelji ali pomočniki na nedeljskih tečajih, ki bodo trajali celo leto po vsej državi.

V tečaju se predava tudi več vojaških predmetov. Popoldne streljanje, poznavanje puške, ekserciranje itd. Metodiko (nauk o telesni vzgoji mladine) vsakdo vsak dan eno uro.

Pri teoretičnih urah smo se seznanili z občo organizacijo športa v Jugoslaviji, dalje z metodskimi postopki pri različnih športnih panogah in z napačnimi ter škodljivimi gimnastičnimi vajami. Pri praktičnih urah smo imeli večinoma gimnastiko in igre. Gimnastične vaje smo delali po dr. Gaulhoferju. Njegov sistem je v tem, da telo samo instinktivno čuti katere vaje mu prija. Ta instinkt je posebno močan v mladih letih, pozneje se izgubi skoraj popolnoma. To opazujemo v vsakdanjem življenju pri otrocih in starejših. Nasprotno delamo mi v Ljubljani dostikrat previsoke zamhe z nogami, premizne predkone, pregloboke zaklone »spade« itd. To vse so pretrane in škodljive stvari.

Drugo uro dopoldne so se navadno female različnosti. Vrstile so se pretežno skupne igre z medicinsko žogo ali brez nje, razni premeti, preskoki, vaje s palicami in nekatere originalne domislisce: n. pr. tank v tleh itd.

V lahki atletiki — kolikor smo jo tu jemali — so mi stvari že poznane. Obdelali smo teoretično in praktično start, tek na kratke proge, mete

in skoke; natančneje samo skoke po raznih načinih.

Plavalni smo dvakrat tedensko v 25 m bazenu.

Prizori s tekom srednješolcev I. in III. real. gimnazije v Ljubljani (ter novomeške gimnazije, ki so se vrsile preteklo nedeljo v Ljubljani).

34. redni občni zbor TKD Atene

za poslovno dobo od 9. maja 1935 do 20. apr. 1937.

Iz poročila 34. rednega občnega zbora TKD Atene posnamo tole:

Stanje članstva je sledeče: 2 častni članici, 52 ustanovnih članic, 88 podpornih članic. Rednih izvršujočih članov po raznih odsekih beležimo: za leto 1935-36 645, za leto 1936-37 467. Stanje v zadnjem letu se je znižalo, ker so nekateri sportni odseki v pogojni razrešitvi. Redno članstvo Belomodre knjižnice se ne prišteva več med ostalo članstvo, temveč se njihova evidenca vodi posebej kot naročnike založbe.

Upravo društva je tvoril glavni in tehnični odbor in je bilo vanjo izvoljenih 50 oseb. Upravni odbor društva je deloval v desetih odsekih. Vsak odsek vodi načelnica, ki poroča o svojem delovanju na rednih tedenskih sejah. Po potrebi so načelnicam v pomoč dodeljene odsekovne odbornice. Glavni odbor nadzoruje delo odsekov in prireja samostojne akcije.

V glavnem bi delo našega društva lahko razdelili na tri velike skupine, ki so sicer delovale vsaka na svojem področju, vendar tako, da je bilo vedno čutili skupnost in povezanost, ki veže vse odseke društva. Te tri glavne skupine so usmerjale svoje delovanje: 1. v telesno-kulturni smeri, 2. v socialno-zdravstveno delo, 3. v kulturno-prosvetno delovanje.

Telovadnega odseka namen je gojiti moderno gimnastiko.

Plesnega odseka namen je pripraviti doraščajoča dekleta za vstop v družbo in jim nuditi prve pojme družabnega plesa.

Ortopedični zavod pa skrbi za dobro slaborazle mladih in po boleznih deformiranega človeka. S članki v listih, radio-predavanji in predavanji po dvorah smo razširjali propagando za ortopedsko zdravljenje.

Otroško igrišče ima namen: sprejemati otroke preko dneva v varstvo pod pedagoškim in zdravstvenim nadzorstvom, proti nizko odmerjeni vpisnini ali celo brezplačno.

Tenis odsek pa hoče gojiti družabni in športni tenis.

Lahko atletski in bazena odsek: Zaradi spora radi priznanja zmag, je Atena izstopila iz vseh športnih zvez ter začasno opustila delovanje po teh dveh odsekih. Ministrstvo za telesno vzgojo čaka na kompromisni predlog Atene. Ker stojimo pred izgubo društvenih športnih igrišč, zadeva za Ateno ni aktualna.

Prehranjevalni odsek zbira naturalije v korist šolske kuhinje Nj. Vel. kraljice Marije — zato lahko Atena predlaga prošnje svojih varovancev za sprejem v kuhinjo: dalje prireja kuh. tečaje, zlasti glede dietične hrane. Vseled unifikacije vseh šolskih kuhinj, ki so prešle pod državno nadzorstvo, je izročila Atena ostale posle šolske kuhinje dogovorno šolski polikliniki. Kuharskih tečajev smo priredile šest in je bilo 96 udeleženk.

Prosvetni odsek ima: a) Lutkovni odsek, ki je vršil propagando za lutkarstvo, izposojal rekvizite lutkovnim odrom in prirejal lutkovne predstave na prostem v lastni lutkovni lopi v Tivoliju. b) Pravilnični odsek, katerega namen je nuditi deci primerne zabave in prilike za samostojne javne nastope na otroškem odru. c) Knjižnica in čitalnica za mladino, ki izposoja mladini primerno čtivo na dom ali v čitalnici. Knjižnica ima 1585 lastnih knjig v ličnih na novo nabavljenih omarah. Posluje razen nedelj in praznikov ter ponedeljkov dnevno od 16. do 19. ure. d) Belo-modra knjižnica. Do danes je izdala založba skupno 20 knjig.

Glavni odbor TKD Atene, izvoljen na občnem zboru dne 20. aprila 1937 je tale: Predsednica ga. Krofta Minka, podpredsednica I. Žirovnik Mira, podpredsednica II. Potokar Albina, tajnica I. Würger Marija prof., tajnica II. Baraga Jana, zapisničarka Behubert Rada, blagajničarka I. Turk Ivanka, blagajničarka II. Versec Vera, namestnica blagajničarke Kmet Nada, gospodarica I. Gašperlin Minka, gospodarica II. J. Tilka in 11 odbornic ter 16 odsekovnih odbornic.

Blagajniško stanje izkazuje popolno ravnovesje po vseh odsekih.

2951
DRVA
PREMOG
IV. SCHUMI
DOLENJSKA
CEITA

Kolekcijo
čajgov in cenenih
štofov do 150 Din
poslujemo brezplačno kro-
jačem. Zelo lepa kolek-
cija omogoči izvanredno
lep zaslužek. Interesenti
naj izvolijo poslati svoj
naslov upravi »Slovenca«
pod št. 8730.

MALI OGLASI

V malih oglaših velja vsaka beseda Din 1—; ženslovenjaki oglaš Din 2—.
Najmanjši znesek za mali oglaš Din 10—. Mali oglaš se plačujejo takoj pri naročilu. — Pri oglaših reklamnega značaja se računa enokolonska 5 mm visoka petlinna vrstica po Din 250. Za pismene odgovore glede malih oglasov treba priložiti znak.

Službodob

Šiviljo
pomočnico in vajenico takoj sprejemam. Naslov v upravi »Slovenca« pod št. 8771.

Pomočnika
za izdelavo cementnih cev in opeke sprejemam. Nastop takoj. Alojz Kapus, Lesce. (b)

Kuharico
dobro izveščano, z večletnimi sprječavili, srednje starosti, išče velika trgovska hiša v Ljubljani. Ponudbe pod »Stalna služba« št. 8755 upravi »Slovenca«.

2 kleparska pomočnika
mlajša, enega, ki bi bil večš samostojnega dela avtomobilskih karoserij in dober varilec pločevine avtogensko, sprejemam. Plača po dogovoru. Nastop takoj. — Koštomaj Karl, Celje, Gaberje. (b)

Kuharico in sobarico
spretni, popolnoma perfektni, čedne zunanosti, starost ne nad 35 let — sprejme za dobro plačo fina obitelj starih odraslih oseb v Ljubljani. — Ponudbe z navedbo starosti, dosedanjih služb, priloženo fotografijo na upravo »Slovenca« pod »Takoj ali pozneje« 8758.

Mlinarski pomočnik
samski, se takoj sprejme. Predstaviti se osebnost, na pismene ponudbe se ne ozira. — Polanc, valjčni mlin, Radeče pri Zidan. mostu. (b)

Vajenci
Trgovsko učenko
z dovršeno meščansko šolo ali dveletno učno dobo, pošteno in vestno, takoj sprejme večja trgovina na Gorenjskem. Ponudbe upravi »Slovenca« pod »Takoj« 8747. (v)

Pouk
Strojepisni pouk
Večerni tečaj od 6—10 in od 10—12 zvečer. Vpisovanje dnevno. Začetek pouka 4. junija. — Učna ura 2 Din. Christofov zavod, Domobranska 15. u

Obrt
Gumbe, plise, entel, ažur
predtisk in monograme hitro izvrši Matek & Mikeš, Ljubljana, poleg hotela Strukelj. (t)

KINO UNION

Samo dva dni!
Krasen film o globoki ljubzni slavne šene
MARKIZA POMPADUR

Kitbe nagy - willy Eichberger - Leo Slezak
TEL. 21-24 MATICA

Veliki francoski slager po istoimenem gledališkem komadu Henryja Bernsteina
VIHOR

Charles Boyer — pomanjša filma „Mayerling“ Gaby Barlay
TEL. 27-30 SLOGA

Velika ljubavna zgodba
Sever vabi
Rochelle Hudson Robert Kent

Najnovejši žurnali — dosedaj najboljši posnetki katastrofe „Hindenburga“ 1. t. d., 1. t. d.

Predstave danes ob 19.15 in 21.15. Obenem znane cene v mestici in Unioni na Din 250, 450, 650, 850 in 1050. V Slogi pa Din 250, 450 650 in 950.

Denar

Družabnika
s cca 15.000 Din iščem. Zaslužek mesečno 1500 Din. — Ponudbe upravi »Slovenca« pod zn. »Reel« P 8783. (d)

Hranilne vloge
raznih denarnih zavodov vnovčuje, delnice in vrednostne papirje nakup in prodajo izposluje najbolje proti gotovini takoj koncesionirana trdnja AL PLANINSEK, Ljubljana, Beethovnova ulica 14/1, telefon 35-10. (d)

Vnovčujem

hranilne vloge vseh denarnih zavodov proti takojšnji gotovini zelo ugodno.

Oblast. dovoljena pisarna
Rudolf Zoré
Ljubljana, Gledališka 12
Telefon 38-10

Hranilno knjižico
v znesku 200.000 dinarjev Mestne ali Ljudske posojilnice Ljubljanske ali celjske izplačam v polnem iznosu brez odbitka v enem letu. Vknjižba na prvo mesto. Cenjene ponudbe upravi »Slovenca« pod »Posestvo 600.000.« d

Bančno kom. zavod
Maribor, Aleksandrova 40
vam vnovči
VLOGE

vseh denarnih zavodov najboljšo. — Obrnite se le na naš zavod, ker vam po potrebi tudi vnaprej pošljemo gotovino. — Za odgovor priložiti za Din 3.— znak.

Vrednostne papirje
vseh vrst kupuje Slovenska banka v Ljubljani. Krečev trg 10, tel. 87-62.

Auto-motor

Motor Harley Davidson
350 ccm, prodam ali zamenjam za 750. Polzve se v gostilni Velkavrh, Brezovica 16 pri Ljubli.

Kupimo

Staro zlato, zlato zobovje in srebrne krone
kupujem po najvišjih dnevnih cenah.
A. KAJFEZ
urur
Ljubljana, Miklošičeva 14

Prodamo

Mnogo ceneje
in boljše si nabavite vse vrste oblek in perila pri Presker, Sv. Petra c. 14.

VINA

dolenjska, štajerska in sploh vseh vrst kupite pri Centralni vinarni v Ljubljani.

TELEFON STEV. 25-73

MALINOVEC

pristen, naraven, s čistim sladkorjem vkuhan — se dobi na malo in veliko v lekarni dr. G. PICCOLI, Ljubljana, nasproti »Neboščinke«.

Trijer
(čistilnik za žito) v dobrem stanju poceni prodamo. — Pražarna 21ka, Ljubljana, Rožna dolina, cesta XV št. 4a, telefon 34-40. (1)

Joghurt daje moč, Vas osveži in pomladi.

Sveža jajca
zajamčena, 720 kom. 310 Din, 400 kom. 175 Din; la cvetlični med spomladanski, zdravilni, 10 kg 145 Din, 30 kg 360 Din, franko voznina razpošilja G. Drechsler, Tuzla. (1)

Glasba

Gramofonske plošče
Slovensko petje, harmonika, pesni in filmski slagerji samo po Din 30—
Vsamemo v račun tudi stare plošče!

elektrotone
PASAJA NEBOŠČINIK

Posrestva

Trinadstropna hiša
v Mariboru, na izredno ugodnem položaju, z vrtom in staviščem, napredaj. Za pogoje izveste pri g. dr. F. Schaubachu.

V Brežicah
in okolici so napredaj hiše, krasna stavišča, vinogradi, sadovnjaki in gozdovi ter zaokroženi deli Attemsovega veleposrestva. — Pojasnila pri inž. Miklau Otmar, Brežice. (p)

Travniška parcela
v trnovskem predmestju št. 909, ležeča med Potjo na Rakovo jelo in Ljubljano, v izmeri 6754 m² napredaj dne 15. junija t. l. ob 3 popoldne na licu mesta, kjer naj se kupci zbere. (p)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami v 3. gustom na Erjavčevi cesti 21. Ogled ob delavnih dneh od 15—17. Pojasnila A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (6)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami v 3. gustom na Erjavčevi cesti 21. Ogled ob delavnih dneh od 15—17. Pojasnila A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (6)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami v 3. gustom na Erjavčevi cesti 21. Ogled ob delavnih dneh od 15—17. Pojasnila A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (6)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami v 3. gustom na Erjavčevi cesti 21. Ogled ob delavnih dneh od 15—17. Pojasnila A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (6)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami v 3. gustom na Erjavčevi cesti 21. Ogled ob delavnih dneh od 15—17. Pojasnila A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (6)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami v 3. gustom na Erjavčevi cesti 21. Ogled ob delavnih dneh od 15—17. Pojasnila A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (6)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami v 3. gustom na Erjavčevi cesti 21. Ogled ob delavnih dneh od 15—17. Pojasnila A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (6)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami v 3. gustom na Erjavčevi cesti 21. Ogled ob delavnih dneh od 15—17. Pojasnila A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (6)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami v 3. gustom na Erjavčevi cesti 21. Ogled ob delavnih dneh od 15—17. Pojasnila A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (6)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami v 3. gustom na Erjavčevi cesti 21. Ogled ob delavnih dneh od 15—17. Pojasnila A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (6)

Štirisobno stanovanje
z vsemi pritliklinami v 3. gustom na Erjavčevi cesti 21. Ogled ob delavnih dneh od 15—17. Pojasnila A. Šarabon, Zaloška cesta 1. (6)

Kipe in slike
Srca Jezusovega
za mesec junij v vseh velikostih kupite najceneje v trgovini
H. Ničman, Ljubljana
Kopitarjeva ulica 12

Hiša z gostilno
staro, renomirano, dobro ideo, z vrtom in posebno založno kletjo, z vsem inventarjem in zalogo, v Ljubljani, napredaj. Naslov pove uprava »Slovenca« pod št. 8407. (1)

Stanovanje
dveh sob, kuhinje in pritliklin takoj oddam. Rožna dolina, c. V št. 31. 6

Avgusta
oddam stanovanje treh sob in kopalnice — tik Sv. Jožefa, Zarnikova 9.

Krasno poslopje
najmodernejšo stanovanje z balkoni in kopalnico, parketi, plin, elektrika, centralna kurjava, veliki prostori za industrijo, 8000 m² vrt z bazenom za plavanje 7x4 m, zaradi preselitve napredaj za 850.000 Din v Mariboru, 15 minut od središča mesta. Pripravno za moderno gostilno, sanatorij ali kaj sličnega. Ponudbe v upravo »Slov.« v Mariboru pod »Izredna prilika« št. 8391. (p)

Dva gospoda
se sprejemata v svo osebno. Maribor, Tattenbachova ulica 16, pritličje. (s)

Opremljeno sobo
oddam. Rožna dolina, c. VI št. 4. (s)

Vnajem
Trgovina stekla
porcelana in barv s stanovanjem se odda takoj zelo ugodno v najem. Naslov v upravi »Slov.« pod št. 8729. (n)

Ženitbe
Mlad trgovce
želi poznanstva z boljšo gospodino iz dobre hiše v svrhu ženitve. Priložiti sliko. — Dopise upravi »Slovenca« Maribor pod »Lepa bodočnost« 8777. 2

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Dobro, poceni in solidno
Vam postrežejo naši inzerenti!

Agnes Günther: 2
Dušica - Rožamarija
»Stoj! Tod ne moreš navzdol!«
V grmovju zapokajo veje, pridružen otroški krik čudno pretrga tišino.
»Drži se! Primi se za vejo, jaz pridem pote!«
Drsaje se spušča navzdol. Tam v kotanji, na kupu listja, ki ga je bil zanosil veter, leži rjava stvarca. In ko seže, z eno roko viseč ob veji, po deklici, dvigne ta svoj apnenobeli, prestrašeni obraz.
»Tu se primi za roko! Jaz ti ne storim nič žalega. Nikar se ne boji! Ali te kje boli?«
»Ne,« je tožen in prestrašen odgovor.
»No, daj mi vendar ročico!« Deklica noče.
»Kam hočeš?«
Ona migne s svojo glavo proti nasprotni strani gore, kjer se vzpenja gozd v svoji zimski krasoti strmo v višino.
»Tja ni poti. Odkod prihajaš?« Deklica molči.
»Ali si iz Berklingena?«
»Ne.«
»Ne? In tukajšnje govorice tudi ne poznaš, kakor spoznam po tvojem izgovoru.«
Tuj otrok torej! Moral je zabloditi, kajti v vsem gozdu ni enega drvarja več. Ti so danes že končali delo in so se podali k svojim hišicam s strmimi strehami, kjer otročki že čakajo, da jim oče postavi božično drevesce.
»Mar si hotela k svojemu očetu?«
Sledi zelo energično zaničanje.
»K temu torej ne,« zamrmra možakar.
Zdajci izpusti vejo, za katero se je držal, se nekajkrat spotakne in končno vendar prispe do gnezda, v katerem se je deklica potuhnila, kot da opreza na priliko za pobeg. Toda ne more vstran, ker jo ovira ledena trnjeva robidnica. Bzr se sunkoma osvobodi, da se odtrga vlečka z vsem gozdnim privrskom. Toda že jo je prijel. Četudi se

upira in brani in frfota kot ujet ptiček, ki ga držimo v roki, jo končno vendarle, čeprav z veliko težavo, spravi kvišku. In že stoji tresoča se in snežnobela na poti.
Mož seže v svoj žep in izvleče iz njega veliko rdeče jabolko ter ga ponudi otroku kot nekako zagotovilo miru, s prijaznim nasmeškom. »Tu vzami in povej mi vendar že, kam hočeš iti, da ti morem pokazati pot, ti čudna, majhna, razcapana gospodična!« Njen rjav šal je namreč nosil vidne znake, da je prišel v neprijeten stik s trnjem. Toda deklica odkloni jabolko, ki zopet izgine v žepu. Vendar pa je imelo jabolko ali pa je imel pogled v njegovo modro oko dober učinek.
»Čuj! Odkod pa imaš ta lični nasek? In kaj je zakrivila leva nočica, da mora zmrzovati in kako to, da je le desna zavarovana z golenico?«
»Nisem je mogla zapeti. Sicer pa itak ni mrzlo.«
To so njene prve besede, vendar pa zadostuje, da naš mož spozna, da deklica ni v tej pokrajini doma.
»In kam greš?«
»Nikamor.«
»Tako, nikamor! Jaz grem tudi tja, imava torej skupno pot.«
In on ji prikimava v spodnjo, vtakne roke v hladna žepa ter stopa ob njeni strani. Vendar je iz previdnosti ne izpusti izpred oči, da se mu kje ne izmuzne. Obotavlja se gre tja majhna, čudna postavica v raztrganem ogrinjalu z njim, češ da je le dobro imeti spremljevalca v smeri »nikamor«. Njeni čevlji kažejo v vsej celoti sledi poledenelih in blatnih poti. Na desni nogi napak zapeta golenica, leva brez nje, zato pa velika luknja v nogavici, skozi katero se vidi belo koleno. In ko tako stopa vstric nje, mu nadleguje nos duh po obleki ubogih ljudi, ki izpuhteva iz njenega ogrinjala, duh po slabo zračenih sobah, po kislem zelju, ki se je kuhalo na sobni pečli, in po stotero drugih nedoločljivih stvareh. Toda njen nasek je tako lično oblikovan in malo da ne ponosen. Njene

oči so podolgovate s širokima vekama, ki sta tako nežni, da prosvita skoz njiju oko, kadar ju zapre. »Ti si torej pobegnila!«
Deklica se prestraši in priznanje se bere jasno na njenem obrazku. Na njegovem obrazu pa se prikaže znova prijazen nasmešek. »Ako hočejo ljudje »nikamor«, so navadno prišli od nekod, kjer jim ni ugajalo!«
»In se tudi tja ne vrnem več!«
»Tako hudo so se ti zamerili?«
»Ne, to ne! Več tega ne morem reči.«
Tako zaupna je že postala. Nekaj časa stopata molče po začaranem gozdu. On pa čaka z nežnim čutom za otroške dušice. Ta čuti imajo nekateri ljudje, ki vedo, da se otrok v svojem razmišljanju z vprašanji čisto more le zmotiti in da si moremo najbrže pridobiti zaupanje otroka, ako mirno čakamo.
Toda koraki otroka postajajo čimdalje počasnejši, in ko zagleda ta ob poti kur suhljadi, četudi v ledenem oklepu, sede nanj ter reče vljudno z nežnostjo dobro vzgojene deklice: »Hvala lepa, jaz ostanem tu!«
»Utrujena?«
Brž sede tudi on njej nasproti na kup kame-nja in prekriža noge:
»Morebiti je zdaj vseh jabolko, gospodična?«
V njenih očeh se zablika, ročica se ji iztegne po jabolku in njena ličeca zarde od veselja.
»Dobro je!« In zdaj pripoveduje: »Meni je nekoč šivilja Rozika tudi dala jabolko. Jaz pa sem ga skrila v posteljo in ponoči pojedla, ko so bili vsi odšli. Ali ni bilo to lepo od šivilje Rozike?«
Ima rdeče lase in stanuje v majhni hišici, pred katero stoji poleti visoki, rdeči stebri. Ima devet bratov in sester, katerim šiva obleke, kadar pride zvečer domov.
»Odlično ta šivilja Rozika! In kje stoji njena hiša, pred katero stoji poleti cvetlični stebri?«
To so gotovo slezova drevesa!
»Najprej pride zeleno polje. Na njem so bele zvezde in rumene kronice, kadar se smehlja son-

ce. Nato pridemo do strmih dreves, ki zro kvišku in ki vzdihujejo.«
»Bilo bi torej najbolje, da se podava na pot k šivilji Roziki. Ta bo še gotovo imela kako jabolko, jaz nimam nobenega več. In ta sedež je mrzel in nezavarovano nožico zebe.«
Zdaj že izžareva iz njenih dvignjenih krotkih otroških oči popolno zaupanje: »Jaz se ne maram več vrniti. Hočem počakati, da se znoči. Lačna tudi nisem več, ker si mi dal jabolko.«
Ponoči hoče tu ostati in se nič ne boji? Nekaj lepega nameravaš! Mar ne veš, da ljudje zaspe in se ne zbude več, kadar pritisne hud mraz?«
Jaz pa prav gotovo ne bom zaspala, bom vseeno čakala. Le pogled drevesa tu ob poti in majhne bele meče in kronice in srebrne rese, niz biserov in te trakove! Čemu so se drevesa tako lepo oblekla? Pričakujejo nečesa, in da nekaj pride, to prav dobro vedo. Prejle je šla mimo srna. Ta me je pogledala in je tudi vedela...
»Mar tudi ti to čutiš, ti?« — Mala dušica, kako ti je ime?«
»Jaz imam mnogo imen, toda nobeno ni pravo. In ponoči se mi dozdeva, da poznam pravo ime. Zjutraj pa sem ga že zopet pozabila. «Uboga malčica,« mi pravi oče. Toda tega imena ne maram. — Pobegnila sem! — Da pa je to pravi božični gozd, sem zapazila leče, ko sem že bila v njem.«
Zdaj se mož skloni ter dvigne malo stvarco vkljub odvrtnemu duhu, katerega izpuhteva ogrinjalo, na svoja kolena in pokrije s svojim jopičem premrlo nožico, na kateri zeva velika luknja v nogavici. Otrok se že prav nič več ne boji ter se celo igra z rjavimi gumbi iz jelenje rogovine.
»Veš ti, tistole o Božičku, da prinaša lepe stvari, je vse zlagano. Te stvari najdemo vse v katalogu. Lutke in vozove in vojake. Prav vse! In če bi bil res pravi Božiček, bi čisto gotovo vedel, da novih lutk ne maram, ker te prav nič ne vedo o meni in me sploh ne poznajo.«

Slovenija je dostojno proslavila jubilej majniške deklaracije

Slovensko dekle v narodni noši pripenja šopek ministru dr. A. Korošcu

Foto Pavločič, Ljubljana

Cerklje na Gorenjskem

Ze ves teden so fantje in dekleta pripravljali, kljub obilnemu delu na polju, da bodo dostojno proslavili ta slovesni dan. Na predvečer so po vseh gorah in po vseh vaseh zažareli veličastni kresovi. Še lepše pa je zažarela nedelja v vsej svoji pisani krasoti. Preko cvetočih travnikov in polj so se vile dolge vrste zastavnih gorenjskih fantov in brhkih deklet v pestrih narodnih nošah, dalje konjeniki, okrašeni na stari gorenjski način, ter kolesarji z zastavami in šopki. Vsi so hiteli v Cerklje, od vseh strani in iz vseh vasi, da kot skupna cerkljanska družina manifestirajo svoje veselje nad zgodovinskim narodnim dejanjem. Z zbirališča konec vasi se je okrog dveh razvil dolg pisan sprevod, ves lesketajoč se v pisanih narodnih nošah, okrašen s cvetjem in zastavami, ter krenil s petjem in godbo najprej v cerkev k šmarnični pobožnosti. Po šmarnici se je razvil sprevod po vasi. Na čelu sprevoda so jezдили konjeniki v narodnih nošah, za njimi godba in gasilci, nato deklice v belih, plavih in rdečih oblekah, za njimi fantje v belih srcah in modrih hlačah; najbolj čudovit pa je bil pogled na dolgo vrsto pestrih narodnih noš, moških in ženskih, ki so prepevale narodne pesmi. Sprevod je zaključil občinski odbor in ljudstvo. Edino šola se proslave iz nerazumljivih razlogov ni udeležila. Končno se je ves sprevod zbral okrog okrašenega govorniškega odra s slikami Nj. Vel., kralja Petra, dr. Jan. Ev. Kreka, kneza namestnika Pavla, ministra dr. Antona Korošca ter bana dr. Natlačenca. Slavnostni govornik je bil banovski zdravnik dr. Joža Bohinec. Sledile so deklaracije in petje cerkljanskega zbora. Končno je godba zaigrala državno himno in himno »Hej Slovenci«, ki so jo peli vsi udeleženci. Program se je nato nadaljeval in zaključil v dvorani društvenega doma z lepo naštudirano zborna deklaracijo deklet v narodnih nošah ter z igro enodejanko »Naša pravda«. Navdušenje je priklopelo do vrhunca ob koncu igre, ko je vsa dvorana kot iz enega grla zapela slovensko himno.

Cerknica

20 letnico majniške proslave smo tudi pri nas na slovesen način proslavili. V soboto zvečer so vse vasi zažgale kresove, ki naj bi naznanjali velepomembno slavnost naslednjega dne. Zlasti kres, ki so ga zažgali fantje Prosvetnega društva vrh Slivnice, je bil daleč viden. Tudi topiči in rakete so naznanjale slovesno razpoloženje. V nedeljo po deseti maši pa je stopil na okusno okrašen govorniški oder šolski upravitelj g. Skubic Vinko in v lepih besedah orisal pomen tega važnega dogodka za nas Slovence in vso Jugoslavijo. Fantje Prosvetnega društva so zapeli nekaj pesmi, vso slovesnost pa je zaključila gasilska godba z državno himno.

Dolenja vas

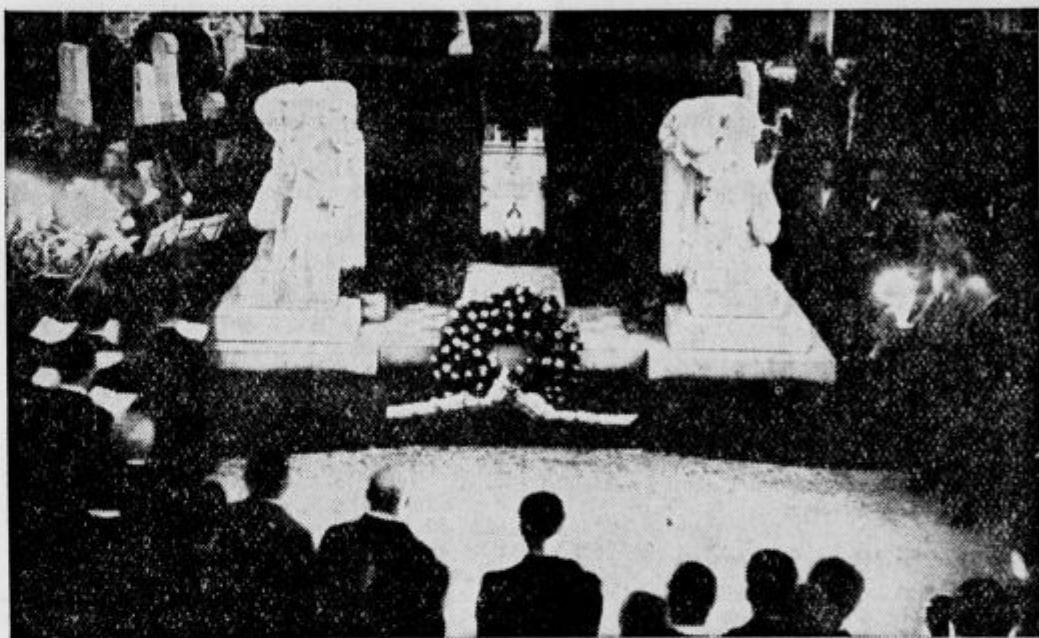
Proslava majniške deklaracije se je pri nas vršila zelo slovesno. Na predvečer so zažareli kresovi na vseh straneh in po vseh vaseh, a najlepši je bil kres 1100 metrov visoko na »Stenah«, tako zvani ribniški svatje. Videl se je kot zvezda. Ves večer so odmevali topiči, vmes pa petje in vriskanje veselo razpoloženega naroda. Na nedeljo večer v mraku se je pa začela proslava ob električni razsvetljavi pred razsvetljenim občinskim domom. Mogočen zbor je krepko zapel v majsko noč domorodno pesem, nakar je z balkona občinskega doma v krepkem govoru obrazložil župnik Škulj pomen slavlja. Manifestaciji je prisostvovala neverjetno velika množica iz občine, pa tudi iz okolice. Župnik iz Grčaric g. Rozman je pa pozival vso slovensko javnost naj ne pozabi ob spominu na te velike zmage narodne volje — na ubogo kočevske Slovence. Rakete in mogočno streljanje topičev, naposled pa še pesem, ki jo je pelo vse ljudstvo, je ustvarilo navdušeno razpoloženje.

Dolnja Lendava

Na predvečer zgodovinskega 30. majnika je zažarel tudi pri nas na severni meji naše lepe države na prijaznem hribočku presvete Trojice kres v spomin vseh onih, ki so delali, se borili in trpeli za majniško deklaracijo. Zdelo se je, da ga ni zanetilo katoli. prosvetno društvo po svojem zastopniku, ampak ogenj, plamen iz groba našega velikega Evangelista, ki je privabil k ognju vse, prav vse, od najvišjih tuk. odličnikov do priprostih prebivalcev lendavske okolice, prav vse ne oziraje se na politična naziranja. V globoko zajeti besedi je pozdravil pri kresu vse navzoče narodni poslanec g. dr. Fr. Klar, v nedeljo pa nas je v okrašenih risalnicah tuk. meščanske šole seznanil z pomenom majniške deklaracije v naši zgodovini odvet. koncipijent g. Brunec. Sicer skromno a tem bolj priščno prireditelj je zaključila narodna pesem, ki so jo stoji peli zopet vsi navzoči.

Vransko

Proslava 20 letnice majniške deklaracije se je tudi pri nas izvršila na najslavesnejši način. V soboto na predvečer zgodovinskega dneva je bila po trgu slovesna bakljada, katere so se udeležile vse tri gasilske čete iz Vranskega, Ločice in Prekope ter mnogo občinstva. Na čelu sprevoda je igrala nova vranska godba pod vodstvom g. učitelja Ferda Skoka. Na bližnjih vrhovih je v istem času zažarelo 10 kresov in na vseh koncih so švigale v zrak rakete in pokali topiči. V nedeljo zjutraj je godba igrala budnico in zopet je zadonelo slovesno streljanje. Takoj po prvi maši je bilo zunaj na prostoru med cerkvijo in gasilskim domom slovesno zborovanje, ki ga je otvoril g. Ivan Zupan. Po njegovem pozdravu na zborovalce je pevski zbor pod vodstvom g. Križnika zapel pesem »Slovan na dan«. Za tem je sledila deklaracija Jožeta Pogačnika »Ogenj prižgite!«, ki jo je izredno lepo podala učiteljica brez službe gđ. Elizabeta Goričeva. Za tem je bil slovesen govor, ki je obširno pojasnil zgodovinski pomen majniške deklaracije za Slovence. Sledila je še deklaracija »Naš narodni dom«, nato pesem »Oj Triglav«. Proslavo je zaključila pesem »Hej, Slovenci«, nakar se je množica začela polagoma razhajati.

Spominska slovesnost na Krekovem grobu v soboto zvečer

Foto Pavločič, Ljubljana

Prihova

20-letnica majniške deklaracije se je na Prihovi slovesno praznovala. V soboto večer je gorelo 5 kresov. V nedeljo popoldne po večernicah se je zbralo pod župnijsko lipo veliko število ljudstva, ki so zvesto poslušali g. župnika, ko jim je pojasnjeval zgodovino in pomen majniške deklaracije. Pevci so pa zapeli Lepa naša domovina in druge pesmi. Nastopili so tudi telovadci.

Minister dr. A. Korošec govori v veliki unionski dvorani

Foto Pavločič, Ljubljana

Proslava majniške deklaracije v Cerkljah na Gorenjskem

Foto Senčur, Ljubljana

SUDANEC rad je nojeva jajca

Naša najljubša jed
so

Ki-Ki
BONBONI

Bodi kjerkoli **Ki-Ki** povsodi!

Kostanjevica

Spomin na 20 letnico majniške deklaracije je odjeknil v vseh dušah našega kota. Na predvečer je zažarelo na naših grihih nešteto kresov, ki so glasno izpričevali neomajno vdanost in zvestobo našemu preizkušenemu borcu in voditelju za slovenski narod dr. Korošču. V nedeljo zjutraj pa je bilo vse mesto v zastavah in množice so se od vseh strani zgrinjale in po maši napolnile do zadnjega kotlička dvorano prosvetnega društva, kjer je na slavnostnem zborovanju govoril župan Jos. Likar. Posebej pa je proslavil spomin na majniško deklaracijo tudi občinski odbor, ki je na svoji slavnostni seji odposlal min. dr. Korošču vdanostno brzojavko. Popoldne pa je prosvetno društvo za proslavo priredilo krasno uspelo akademijo, na kateri je govoril g. ing. Kozjek Rado, gozdni nadsvetnik. Proslava bo ostala v neizbrisnem spominu vsem udeležencem.

Litija

V soboto zvečer so z vseh hribov, ki obdajajo v polkrogu litijsko kotlino, zažareli mogočni kresovi, tako da smo jih samo iz najbližje okolice našli nad 30. Mogočna kresova pa eta zagorela na športnem prostoru SK Litije ter na Fritci, ki je bil tako velik, da je dogoreval šele drugo jutro v zori pomladne, sončne nedelje. Pri obeh kresovih se je zbralo veliko število prijateljev naše misli in ideje. — V nedeljo zjutraj, takoj po prvi sveti maši se je zbralo pred litijsko cerkvijo okrog 500 zborovalcev. Zborovanje je otvoril litijski župan Hinko Lebinger. Pevski odsek prosvetnega društva je odpel pesem »Slovenec sem«. Nato je župan Lebinger opisal pomen majske deklaracije s pesmijo Triglav moj dom, je pevske odsek zaključil sijajno uspelo manifestacijsko zborovanje, ki je tudi to pot krepko dokazalo, v katerem taboru stoji Litija. — Ves litijski trg si je nadel slavnostno obleko ter so iz prav vseh hiš plapolale zastave. Ob 11 popoldne je bila slična svečana proslava na Savi pred cerkvijo, katere se je udeležila polnoštevilo vsa saveka župnija. — Ravno taka proslava je bila popoldne pri župni cerkvi v Hotiču.

Prečna

V soboto zvečer so kresovi oznanjali važnost narodnega praznika. V nedeljo popoldne po službi božji so se zbrali v dvorani gasilci, odbor in pristahi JRZ, žene, dekleta, učiteljica in tudi otroci, vsem na čelu g. župan Zagore Josip in g. župnik. Veselo je odmevala pesem »Hej, Slovenci« iz grl vseh. Trije najmlajši so čustveno podali deklaracije: Jugoslavija, moja mati; Pesem tla-karjev in Molitev. G. župnik je poljudno razložil politično zgodovino Slovencev in vzroke ter pomembnost majniške deklaracije.

Slovenska Bistrica

Ze dolgo ni naše mesto doživelo take ljudske manifestacije, kakršna je bila proslava 20-letnice majske deklaracije. Na predvečer se je razvila po svečano razsvetljenih in z zastavami okrašenih ulicah bakljada z godbo, medtem ko so na bližnjih in daljnjih hriboh goreli kresovi. Iz sprevoda je donela naša pesem in vzklili kralju. Jugoslaviji in voditelju Slovencev dr. Korošču. Nato je pred mestno hišo spregovoril župan g. Kac, za njim pa je orisal zgodovino in pomen deklaracije gosp. dr. Savbah. Naslednji dan se je vršilo pri bližnji podružnici Sv. Jožefa veliko javno zborovanje, na katerega je prihitelo ljudstvo iz mesta in okolice. Slavnostne govore sta imela predsednik mestne organizacije JRZ g. dr. Savbah in podpredsednik okrajne organizacije g. Jerovšek.

Žetale

Da tudi naše uboge in od prometa oddaljene gornje Haloze nočejo zaostati v proslavi zgodovinske 20-letnice majniške deklaracije, priča sicer skromna, a za naše razmere odgovarjajoča proslava. Na predvečer smo našli po naših hriboh čez 10 kresov v fari; slovesno potrkanje zvonov in streljanje z možnarji pa je v nas se dvignilo radost in ponos. V nedeljo, po večernicah smo priredili v stari šoli akademijo s petjem domorodnih pesmi in deklaracijami. G. župnik J. Kozdenc nam je opisal nevzdržne razmere, ki so nagnile naše narodne voditelje, da so videli edini izhod v majniški deklaraciji, g. kaplan Šuster pa je razložil našo devizo: kar nam je majska deklaracija dala, bomo branili, česar nam ni dala, za to se bomo borili.

